

Proslava 95-letnice železarne in dneva borca na Mežaklji je lepo uspela

Z uspešno in vsestransko propagando je uspelo odboru za proslavo na Mežaklji zainteresirati vse Jeseničane, pa tudi številne prebivalce okoliških krajev. V obratih, oddelkih in pisarnah železarne, pa tudi izven nje, so govorili v dneh pred dnevom borca le o proslavi 95-letnice železarne in dneva borca na Mežaklji. Pevski zbori z Jesenic, Javornika, Hrušice in Dovjega so pridno vadili in imeli v četrtek zvečer na Jesenicah za nastop na Mežaklji skupno vajo z godbo na pihala. Tudi med športniki in ljubitelji športa ter mopedisti in motoristi so spričo razpisanih nagrad za športno zabavne igre in motokros bile priprave kaj živahne. Predvsem živahno pa je bilo v minulem tednu na Ravnah na Mežaklji, kjer so urejali teren, napeljali vodovod, električno razsvetljavo, postavili tribuno, stojnice in drugo. Vse je potekalo v najlepšem redu in kaj čudno, da ni nihče povdovnil v vreme.

4. julija, na praznik dneva borca, je lepo sončno jutro navdušilo za izlet na Mežakljo tudi tiste, ki se sicer tja niso namenili. Nekateri so šli peš, mnogi so se odpeljali z lastnimi vozili, večina pa se je odločila za prevoz z avtobusi, ki so vozili z Jesenic na Mežakljo od 6. ure zjutraj vsake pol ure.

Prenapolnjeni avtobusi, ki so težko »dihali«
proti Mežaklji, so prepeljali do 9. ure, ko je bil na tribuni koncert godbe na pihala Svo-
bode Jesenice, že nekaj tisoč Jeseničanov in Javorničanov, ki so po koncertu sledili partizanskemu napadu v izvedbi jeseniškega občinskega odreda predvojaške vzgoje. Ljudje so še in še prihajali, vendar zaradi zastoja v prometu niti vseh nastopajočih še ni bilo na mestu in je bil zbor šele ob 10.30. Godba na pihala jeseniških železarjev je z državno himno in delavskim pozdravom otvorila osrednjo proslavo 95-letnice železarne in dneva borca, naka-
r je več kot 5000 navzočih prisluhnilo slavnostnemu govoru, ki ga je imel inž. Matevž Hafner, glavni direktor železarne. Poudaril je, da je osrednja proslava prav zato na Mežaklji, ker se je v naših gorah širom Gorenjske, pa tudi na Mežaklji pisala zgodovina našega železarstva in ker so počile na Mežaklji prve partizanske puške. Ker obrtniško razcepljeni železarski obrati po Gorenjskem zaradi konkurenčnega pritiska niso mogli obstojati, je odobrila cesarsko-kraljeva deželna vlada leta 1869 ustanovit-
ev delniške družbe kot podjetja, ki je imelo pod svojo upravo praktično vse železarske obrate na Gorenjskem. Inž. Hafner je v nadaljnjem izvajanju orisal borbo fa-
kratnih jeseniških železarjev proti fevdalnim in poznejšim kapitalističnim izkoriščevalcem, borbo jeseniškega železarja za delavske pravice.

borbo železarja-partizana za osvoboditev domovine in borbo po osvoboditvi za modernizacijo in mehanizacijo za (nadaljevanje na srednji str.)

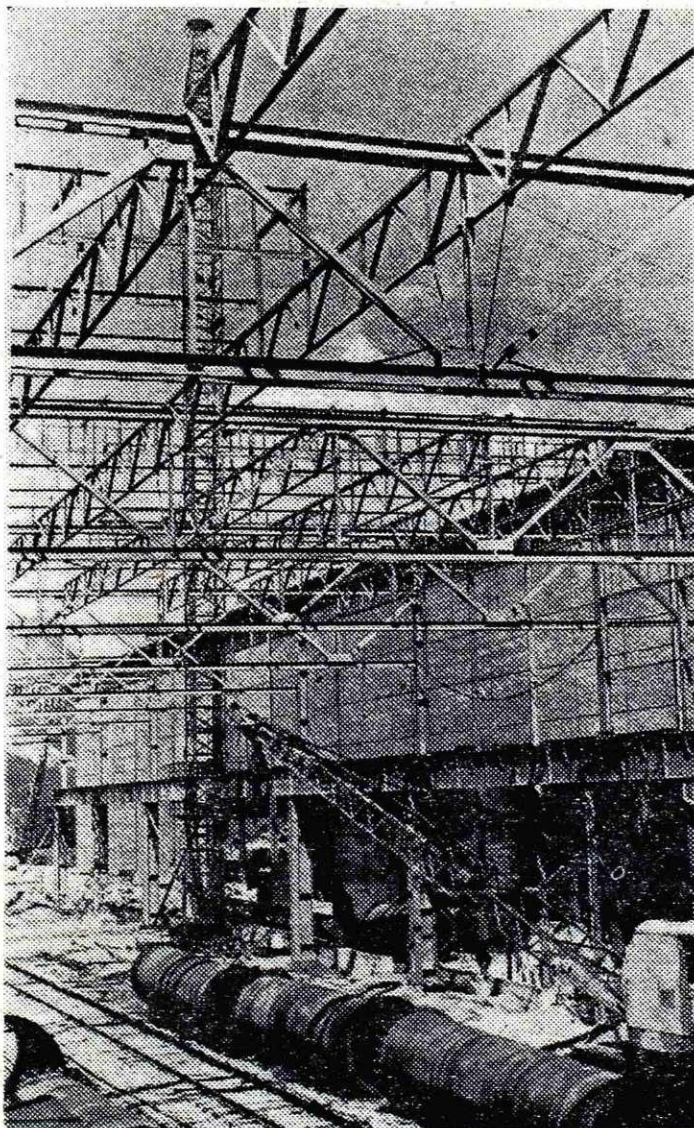

Udeležencem proslave na Mežaklji sta spregovorila inž. Matevž Hafner, direktor železarne in Miroslav Feldin, predsednik sindikalne podružnice

ŽELEZAR

JESENICE, 11. JULIJA 1964

ŠT. 28 VI

Najnovejši posnetek z gradbišča na belškem polju

Družbeni plan za I. polletje presežen

Železarna Jesenice je kljub pomanjkanju delavcev, vodne energije, omejitve toka in ostalih objektivnih težav zadovoljivo izpolnila in celo presežala družbeni plan skupne proizvodnje v I. polletju za 1 odst. Izdelano je bilo več 4.750 ton proizvodnje.

Tudi družbeni plan blagovne proizvodnje je bil presežen za 6,7 odst., ali izdelano je bilo več 8.448 ton blagovne proizvodnje.

Finančni načrt za I. polletje smo izpolnili in celo presežali. Dočim plan izvoza naših izdelkov za tuje tržišče nismo izpolnili oz. samo s 87 odst.

Družben plan v I. polletju niso izpolnili naslednji obrati:

V topilnicah: plavž in martinarna; v valjarnah: valjarna 2400 in v predelovalnih obratih: žičarna in žebljarna.

V topilnicah so družbeni plan skupne proizvodnje izpolnili samo z 98,5 odst. ali izdelali so manj 3.761 ton proizvodnje. Primanjkljaj je v martinarni in to 3.214 ton in na plavžu 1.696 ton. Elektro peč pa je presežala planirano proizvodnjo kar za 984,2 tone.

V valjarnah so družbeni plan skupne proizvodnje presežali za 3,4 odst. Blagovno proizvodnjo pa za 6 odst. Valjarna 2400 je izdelala manj 572 ton. Pločevine je bilo izdelane manj 4.322 ton, »U«
pločevine pa je bilo izdelano (nadaljevanje na 2. strani)

Izpolnitev po obratih:

Delovna enota	skupne proizvodnje v % izpolnitev družbenega plana
plavž	97,3
elektro peč	114,1
martinarna	98,0
livarne	101,2
opekarna	100,8
topilnice	98,5
težka proga	105,9
srednja in lahke proge	104,9
žična valjarna	100,2
valjarna 2400	98,7
valjarna 1300	106,7
jeklovlek	104,2
valjarne	103,4
hladna valjarna	116,9
žičarna	98,7
žebljarna	99,1
elektrodni oddelek	106,1
cevarna	105,2
predelovalni obrati	103,7
železarna	101,0

V juniju proizvodni načrt ni bil izpolnjen

Železarna Jesenice je izpolnila operativni plan skupne proizvodnje za mesec junij samo 95,9% in tudi prvokrat operativnega plana ni izpolnila. Tudi realizacija finančnega načrta za mesec junij ni bila dosežena.

V topilnicah so izpolnili operativni plan skupne proizvodnje samo s 94%. V tej enoti je samo livarna dosegla operativni plan. Plavž ni dosegel plana zaradi izdelave kvalitetnega surovega železa na račun tonaže, martinarna pa kljub delnemu sedempečnemu obratovanju ni dosegla oz. je bila pod planom za 4,2%. Elektro peč bi operativni plan celo preseglal, če ne bi bilo redukcije el. energije. Tako je bila el. peč izven obratovanja 121 ur in peč II 219 ur, ali skupno 340 ur. Tudi opekarna ni v tem mesecu izpolnila predpisane plana in to zaradi pomanjkanja delovne sile in delno na račun izdelave boljše kvalitete.

V valjarnah so izpolnili operativni plan skupne pro-

izvodnje tudi samo s 96,8 odst. V tej enoti so samo valjarna 1300 in jeklovlek izpolnili oz. celo presegli plan. Na težki progi so imeli precejšnje zastoje zaradi mehanskih in elektro okvar. Delno pa so imeli izpad proizvodnje, zaradi težav valjanja pomirjenih ingotov z montirano glavo. Srednje in lahke proge so imele občutno pomanjkanje delovne sile. Zaradi tega so imeli na progah 101 uro zastoja, ali 521 ton izpada proizvodnje. Težave so imeli tudi s kompenzacijo naročil za izvoz (adjustirano je ostalo 340 ton izdelkov), ki bi se drugače lahko odpremili. Žična valjarna je valjala kvalitetno valjano žico (ves teden), vsled tega je bila proizvodnja manjša. Izdelali so 27 ton Prokron valjane žice, kar je do sedaj prvi slučaj v tako visoki tonaži. Ta žica je namenjena predvsem za izdelavo naših Prokron elektrod in delno za raziskave v RO. V valjarni 2400 niso izvršili plana zaradi

večkratnih zlomov valjev, podaljšanja popravila potisne peči in minimalne zaloge medfazne proizvodnje. V valjarni 1300 pa so imeli težave z delovno silo. Jeklovlek pa je plan izvršil zaradi dobre preskrbe z vložnim materialom.

V predelovalnih obratih so presegli operativni plan skupne proizvodnje za 1,9 odst. in to največ na račun hladne valjarne, cevvarne in elektrodnega oddelka. Žičarna ni izpolnila plana zaradi pomanjkanja delovne sile (dopusti, bolovanja) in popravila Bulldog stroja. Žebeljarna je prekoračila plan žičnikov, dočim v vzmeteh in bodeči žici ni izpolnila plana zaradi pomanjkanja delovne sile. Tudi v cevarni so imeli veliko odsotnost delavcev zaradi bolovanja. Elektrodni oddelek pa je delal zadovoljivo zaradi zadostne količine vložnega materiala.

Iz delovne enote OTK-R

Ob volitvah v nove samoupravne organe so imeli v vseh delovnih enotah železarne seje zbora, na katerih so razpravljali o delu samoupravnih organov v pretekli mandati dobi. Na seji zbora delovne enote OTK-R je o delu samoupravnih organov poročal predsednik zbora tov. Bogdan Stocca.

Iz njegovega poročila povzemamo, da je delo upravnega odbora potekalo normalno ter da so bili tudi zadovoljni z udeležbo na sejah. Ta ugotovitev pa ne velja za seje zborov delovne enote, kjer je bila udeležba slaba. Na sejah upravnega odbora so govorili oziroma razpravljali o delu v posameznih oddelkih, o raznih spremembah, o kadrovski politiki, disciplinskih prekrških itd. Tudi v OTK-R imajo opravka s fluktuacijo, saj se je izmenjalo okrog 25 odstotkov kontrolorjev in zaradi tega ni čudno, če so imeli težave pri delu. Zaradi pogostih menjav ljudi, delo tudi ni bilo tako učinkovito in bodo morali v bodoče temu vprašanju posvetiti večjo pozornost ter sprejeti ustrezne sklepe.

V kemičnem oddelku je delo potekalo normalno ter so imeli še več kvalitetnih preiskav. 12 analitikov je uspešno opravilo izpit iz kemotehnike.

Na sejah UO so razpravljali tudi o uspehih pri izobraževanju. Dodeljeno vsoto za investicijsko vzdrževanje so morali razdeliti na več manjših vsot po oddelkih, kjer so bila potrebna popravila. Na dnevnem redu sej so bili obravnavani tudi problemi glede nadur, nihanje proizvodnih stroškov. Pohvaliti je treba kolektive tistih oddelkov, ki so svoje naloge uspešno izpolnjevali ter jih prilagodili zahtevam posameznih proizvodnih obratov, kar je tudi glavni namen OTK-R.

Družbeni plan za I. polletje presežen

(Nadaljevanje s 1. str.)

kar 3.963 ton več. Težka prog je kljub okvari presegla plan za 5,9 odst, ali za 4.116 ton. Ravno tako so po količini precej presegle plan lahke proge in valjarna 1300. Jeklovlek je svojo obvezo izpolnil.

Predelovalni obrati so družbeni plan skupne proizvodnje presegli za 3,7 odst., blag. proizvodnjo pa za 4,2 odst. Veliko prekoračenje plana je dosegla hladna valjarna, dočim je žičarna v minusu za 310 ton, žebeljarna pa v vzmeteh za 262 ton in v bodeči žici za 137 ton. Cevarna je kljub pomanjkanju vložnega materiala presegla plan, elektrodni oddelek pa je obratoval skozi vseh 6 mesecev solidno z ozirom na dobro preskrbo vložnega materiala.

Kljub prekoračenju družbenega plana v skupni in blagovni proizvodnji pa niso obrati izvršili pogodbenih obveznosti do kupcev.

Rozman Janez

Delo samoupravnih organov

V juniju so tudi v martinarni imeli sejo zbora delovne enote, na kateri je predsednik tov. Bauman prebral kratko poročilo o delu delavskega sveta in zbora delovne enote.

Iz poročila povzemamo, da di niso sprejeli takih sklepov, ki bi bili njim v korist, pozneje pa kritizirajo tam, kjer to ni potrebno, namesto da bi na seji zbora delovne enote odkrito povedali svoje mnenje. Računajo, da bodo imeli glede udeležbe na sestankih samoupravnih organov manj težav, ker bodo organizirali seje zbora po izmenah. Sicer bo morala biti na teh sejah 50% udeležba, vendar jo bodo lahko dosegli, ker bodo seje zborov ob koncu dneve. Martinarji se zavedajo, da bo v prihodnji mandatni dobi dovolj problemov, ki jih bodo morali obravnavati na sejah samoupravnih organov, še posebej pa naj omenimo rekonstrukcijo, skrajšani delovni čas, zato so bili pozorni tudi pri izbiri kandidatov za nove člane delavskega sveta, ki so jih že izvolili.

Izpolnitev po obratih

Ekonomska enota	izpolnitev oper. plana skupne proizv. v %
plavž	90,1
martinarna	95,8
elektro peč	86,6
livarna	100,6
opekarna	89,3
topilnice	94,0
težka prog	96,0
srednja in lahke proge	96,0
žična valjarna	98,7
valjarna 2400	87,0
valjarna 1300	119,0
jeklovlek	105,3
valjarne	96,8
hladna valjarna	113,8
žičarna	95,9
žebeljarna	94,2
cevarna	111,9
elektrodni oddelek	104,7
predelovalni obrati	101,9
železarna	95,9

S poti po Češki

Zdravstveno varstvo v Škodovih tovarnah

Vse dni, ki smo jih kot udeleženci strokovne ekskurzije za varnostne inženirje, tehnike in zdravstvene delavce, prebili na Češkem, smo sebi in prijaznim gostiteljem zastavljali nič koliko vprašanj. Opazovali smo in primerjali njihov način dela in življenja, njihove uspehe, iniciativnost, s stanjem pri nas. Težko je sicer po tednu dni izreči sodbo o deželi, toda njihova praksa nas je gotovo utrdila v prepričanju o prednostih našega sistema samoupravljanja.

Poglejmo si za primer stanje in metode zdravstvenega in delovnega varstva v svetovno znanih Škodovih tovarnah, zdaj imenovanih Zavodi V. I. Lenina. Ta kombinat zaposluje danes okrog 40.000 delavcev, od tega četrtno žensk. Centralni obrati so v Plznu in okolici, sodelavci pa se vozijo na delo tudi iz 40 km oddaljenih krajev. Poleg znanih avtomobilov zalaga kombinat državo tudi z elektromotorji, generatorji, električnimi in motornimi

lokomotivami, raznimi električnimi aparati, odlitki itd.

Prvi pregled pred nastopom dela je zelo natančen, vsem posnemo elektro kardiogram, ženske ginekološko pregledajo. Zaradi pomanjkanja delavcev sprejemajo tudi nosečnice. Periodični preventivni pregledi so za posamezna delovna mesta določeni za različne časovne razmake. Udeležba je skoraj stoodstotna, ker so nedisciplinirani delavci kaznovani. Vsaka žena mora biti enkrat letno popolno ginekološko pregledana, zato tudi nimajo več primerov raka na maternici, ki bi ga odkrili v zamujenem stadiju, ko operacija ne bi bila več uspešna. Tudi ob odhodu delavca iz tovarne napravijo natančen zdravniški pregled, s čimer se hočejo izogniti neupravičenim naknadnim terjatvam zaradi škode na zdravju.

Opazna je skrb za mater in otroka. Porodniški dopust je daljši kot pri nas in traja 18 tednov, podaljšati ga je mogoče približno enako kot pri nas. Kombinac ima troje lastnih otroških jasli s skupno zmogljivostjo 210 otrok. Sprejemajo otroke od treh mesecev do treh let starosti. Oskrbo določijo po plači staršev. Polne »garaže« otroških vozičkov pred njimi pričajo, da so jasli zasedene, čeprav imajo matere možnost najti oskrbo za svoje malčke tudi v jasli izven tovarne. Oprema jasli in skrb za zupanje otroke sta vzorni.

Delovni prostori, kolikor smo jih videli, so boljše zračeni in boljše osvetljeni, kot je to primer v naši železarni. Tovarniške kantine, ki se jih delavci veliko poslužujejo, so smotrno urejene. Preden stopi delavec v kantino, gre mimo vrste desetih umivalnikov, ob katerih so

Nesreče

PREDELOVALNI OBRATI

Hladna valjarna — žičarna Marku Trojarju, žičarju v žičarni, se je med vlečenjem žica zmedla na odvijalnem vretenu. Ko jo je hotel popraviti, si je poškodoval zaplestje desne roke.

Franc Kejžar, valjavec v hladni valjarni, si je pri dviganju zvrnjenega kolobarja poškodoval prste desne roke.

ŽEBLJARNA

Leopold Brezar, prevažalec žičnikov v žebeljarni, je s sodelavci peljal po tiru voziček, naložen z zaboji žičnikov. Na kretnici se je z vozička staknilo kolo in zaboji so se prevrnili z vozička, tako da mu je eden poškodoval levo roko.

ELEKTRODNI ODDELEK

Jožica Kunstelj je pri dvigalu pričakovala prazne okvirje, ki so se spuščali naloženi navzdol. Stala je preblizu, zato jo je plošča dvigala pritiskala na prste leve noge. Če bi nosila zaščitne čevlje, ki jih je imela na razpolago, se nesreča ne bi zgodila.

Radioamaterji na Mežakli

Radio klub Javornik-Koroška Bela je za tiste prebivalce, ki še niso člani LT, organiziral posebno akcijo na Mežakli ob proslavi dneva borcev in 95-letnici Železarne Jesenice. Radioamaterji so zbranimu občinstvu pokazali, kako je treba prevzemati daljave v etru. Opravili so preko 30 zvez z radioamaterji v drugih evropskih državah. Najdaljšo zvezo so vzpostavili z Moskvo, zvezo pa so dobili tudi z Madžarsko, Nemčijo, Avstrijo, CSR ter vsemi republikami Jugoslavije. Žal radioamaterji niso mogli nadaljevati z delom tudi zvečer, ker jih je motilo slabo vreme. Akcija na Mežakli je lepo uspela, zato jih bodo radioamaterji v bodoče še organizirali.

Iz delovne enote transportni oddelek

V juniju lepi uspehi

V preteklem tednu je bilo prvo zasedanje novoizvoljenega DS-a DE transporta. Najprej je bil soglasno izvoljen za predsednika DS tov. Turšič Simon. Ob prevzemu dolžnosti od dosedanjega predsednika tov. Brezgarja je z vzpodbudnimi besedami povedal nekaj misli o nadaljnjem delu. Poudaril je pomen aktivnosti DS v družbenem samoupravljanju DE v nadaljnjem razvoju od sedanjega stanja do končne rekonstrukcije železarne, kateri bo potrebno posvetiti vso skrb in pozornost, kakor tudi podporo obratovodstvu in upravi podjetja. Dosedanji DS je prejel polno priznanje za uspešno opravljeno delo.

V nadaljni razpravi o poročilu obratovodstva se je razvila živahna diskusija in sklepi, iz katerih omenjamo le nekaj bistvenih.

Mesečni operativni plan znaša 53.250 t. in ga že od februarja ugodno presegamo. V juniju smo presegli plan za 17%. Vzroki preseganja so zaradi močnejših dovozov surovin, predvsem pa zaradi tega, ker smo v glavnem prevzeli celotno pripravo vložka za jeklarne, od Sava žerjavov, ki se preurejajo za pripravo vložka nove elektro peči. Da smo to novo dodeljeno delo lahko opravili, smo izkoristili vse zmogljivosti in obremenili motorna dvigala do maksimalnih možnosti. Uspeh ni izostal. Predvsem v juniju beležimo najnižjo stojnino. Glede posluževanja jeklarne so bile pritožbe zelo redke.

Zaradi pomanjkanja delavcev preživljamo pravcato krizo in zavzema že tak obseg, da morajo delovodje čisto sami prijeti za fizično delo ali pa opravljati dela s stroji. Težaka dela opravljamo s prostovoljnimi delavci. Veliko breme imajo na mladince v starosti od 15 do 18 let, ki nas praktično rešujejo iz zagate. Iz tega sklepamo, da delovne enote transport ne moremo več smatrati kot zbirno bazo za

delovno silo. V glavnem nosi celotno breme mehanizacija. V juniju so oddelki imeli naslednje storitev, ter se kaže razmerje: motorna dvigala in viličarji 36.606 t., posada nasipa 17.218 t., redni delavci z mladinci 6.933 t. in prostovoljci 1.389 t. Skupno 62.146 t. Ta tonaža pomeni zelo veliko storitev v količini 3.150 dvajsettonskih vagonov ali skoraj slab enomesečni dovoz za celo Železarno. Omejena tonaža se ustvarja na vseh področjih Železarne. Zaradi tega je razumljivo, da je potrebno mnogo skrbi in budnosti, da so proizvodne enote oskrbljene v pravem času.

Člani DS-a so ugodno ocenili poročilo o formiranju sklada stojninskih prihrankov, ki je namenjen — po sklepu CDS-a za mehanizacijo. Dosedaj smo, formirali 2.832.735 din prihranka. Za ta denar bomo nabavili še eno kabino za 5 t. viličarja. S tovarno elektronskih naprav Iskra Kranj smo v razgovorih za nabavo ustrezne UKV primopredajne postaje z 8 kanali z opremo talnih transportnih sredstev in oddaljenih delovišč.

S poročilom o doseganju individualnih in skupinskih norm ter individualnih premij, so se člani DS-a seznanili s splošnim sistemom delitve oseb. dohodka. V juniju je bilo izplačanih 287.663 din premij v bruto znesku, kar kaže, da je plačilni sistem naše enote usmerjen v pravem smislu delitve oseb. dohodka po delu. Člani DS-a so bili mnenja, da bo v bližnji prihodnosti, ko bodo pokazatelji jasnejši, treba vnesti nekaj popravkov po posameznih delovnih mestih.

Celokupno gibanje stojnin za Železarno je doseglo določeno stalnost, ki je zelo ugodna. Tu so bili vloženi določeni napor od strani delovnih enot. Zelo ugodno vplivajo maršrutni prevozi rude, katere je uredila železnica, premijski sistem za čimprej vrnjene vagon in pri-

hranki na stojninah, katere vzpodbudno izkoriščajo posamezne delovne enote. Močno znižanje stojnin v naši delovni enoti je v glavnem zaradi vzpodbudnega premijskega sistema za prihranek in pa direktne zelo aktivne povezave med nabavno službo in uvoznim oddelkom. Poleg rednega dela v preteklih mesecih, smo opravili tudi izredna dela s težkim strojem — bagerjem. Z bagerjem tipa SB-100 smo opravili večji del izkopa za temelje nove kisikarne in poglobili teren pod Sava žerjavi. S tem smo pripomogli, da bosta oba objekta v pravem času gotova. Sam stroj, ki nam sicer služi samo kot zasilna rezerva in to samo na določenih delih, smo s pri-

dom zaposlili, kar je koristilo ekonomski enoti, kakor tudi železarni. Po poročilu o načinu izkoriščanja strojnih zmogljivosti, pri čemer se smatra, da stroji obratujejo čim več v predpisani življenjski dobi in prinašajo določeni ekonomski efekt, se je razvila živahna diskusija. DS je potrdil dosedanji način izkoriščanja kapacitet strojev kot pravilen.

Glede vzdrževanja strojev je bilo dovolj kritike. Člani DS-a so bili mnenja, da se vzdrževanje končno čimprej prilagodi dejanskemu položaju. Dosedanji sistem ne odgovarja in je potrebno najti novo rešitev, ki bo v prid delovne enote in nadaljnjemu razvoju.

Niko Bernard.

Neresnica ni zaželena

V 22. številki »Železarja« so bili objavljeni povprečni prejemki vseh zaposlenih v obratih, grupnih vodstvih, grupah in upravnih službah. Ker je v enoti vodstva prometa samo en uslužbenec, je razumljivo, da je navedeno samo njegovo povprečje. Ker vsi bralci tega ne morejo vedeti, bi lahko sklepali, da »imajo« uslužbenci v tem vodstvu največje prejemke v železarni. Razumljivo je, da to ni mogoče in tudi ni res ter se vsak lahko prepriča, če v pregledu omenjeno postavko 418 din pomnoži z 208 urami, nakar dobimo 86.944 din povprečnih mesečnih prejemkov. Zato je bilo izvajanje tov. Cirila Trilerja v razpravi na predkongresni konferenci komunistov občine Jesenice

neresnično in tendenciozno, ko je dejal: »da nobeno podjetje nima take višine«. Ker je med drugim tudi ugotovil, da je vodstvo sebi ustvarilo višino postavke, medtem pa so delavci na spodnji stopnji, pripominjamo, da si nihče v našem podjetju ne more sam sebi določiti prejemkov, ker obstoja pravilnik, ki so ga sprejeli in potrdili samoupravni organi. Tudi konkretno v tem primeru za to delovno mesto, kot vsem v tovarni določena tarifna postavka po analitični oceni, gibljivi del pa po povprečju obratov. Vsaka trditev, ki ni v skladu z gornjim, je zlonamerna in neopravičeno ustvarja nezaupanje nad zakonitostjo v tem pogledu v našem podjetju. B. B.

reni za sušenje rok. Samopostrežba je izpeljana tako, da ni zastojev. V jedilnicah kajenje ni dovoljeno, kar je del splošne akcije zoper kajenje, ki jo vodijo sindikati, rdeči križ in druge organizacije. V tem smislu smo videli mnogo lepakov, letakov in brošur. Sploh dobi človek vtis, da razpolaga Češka z izdelanim propagandnim sistemom, saj je mnogo več opozoril k varnemu delu, delavci prejemajo letake in brošure o nevarnostih pri delu, o poklicnih boleznih, predvajajo jim filme o tem in celo na gramofonskih ploščah imajo posnete napotke za varno delo.

V primerih nesreč pri delu je postopek enostavnejši kakor pri nas. Za obratne nezgode ne priznavajo nesreč na poti na delo in z dela. Če je nastopila invalidnost, je podjetje dolžno zaposliti pone- srečenca glede na preostalo delov-

no zmoglost in mu nuditi dohodke, kakršne je imel pred nesrečo.

Sprva vzbuja začudenje nizek odstotek nezmožnih za delo, ki niha v Škodovih tovarnah med 4,2 in 4,6 odstotka, kar je za kovinsko in električno industrijo, ki vključuje tudi livarne in izdelovanje orodnih strojev, nizka številka. Sebe poznavanje predpisov češkega socialnega zavarovanja pojasni ozadje. Tam je namreč trajanje bolovanja zaradi ozdravljivih bolezni omejeno na leto dni, potem pa je bolnik upokojen, dokler ne ozdravi in postane spet sposoben za delo. Pri neozdravljivih boleznih je zakon še strožji. Bolnik z neozdravljivo boleznijo, denimo z rakom, dobi po treh mesecih, če ni pričakovati povrnitve delovne zmoglosti, odločbo o upokojitvi. Za naše pojme je tak postopek težko vskladiti s sociali-

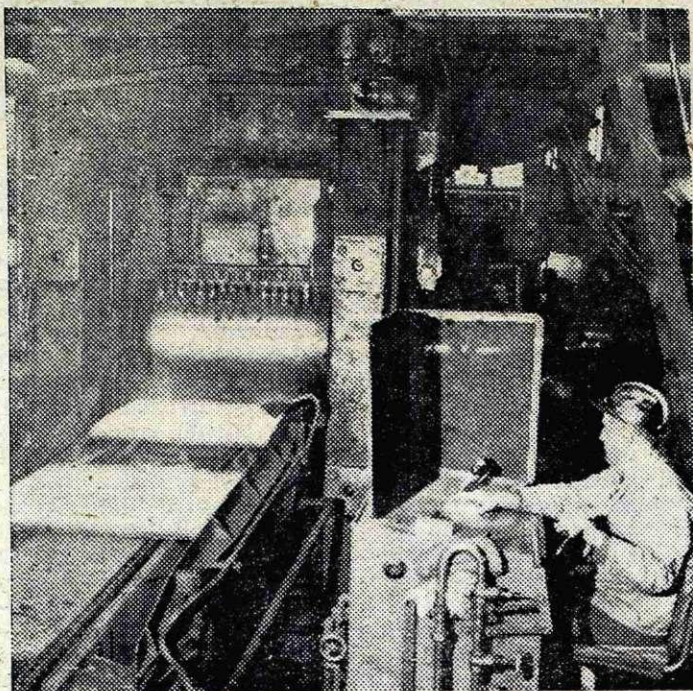
stičnim humanizmom, saj odločba z vso krutostjo bolniku razkrije naravo bolezni in ga privede v težko duševno stanje.

Za zdravje 40.000 delavcev in delavk skrbi 90 zdravnikov, od katerih jih 30 dela v dveh bolnicah. Kombinat ima prvo bolnico, kjer se bolnično zdravljenje začne in ki je zelo dobro opremljena, v svoji neposredni bližini, drugo pa, kjer se zdravijo kronični bolniki in kjer izvajajo rehabilitacijo, okrog 50 km iz mesta. Za neposredno zdravstveno varstvo delavcev ostane torej 60 zdravnikov ali povprečno eden na 666 zaposlenih, kar je v primerjavi s stanjem v naši državi, zlasti pa v jeseniški železarni, ugodna številka. Zdravstvena središča so delavcem pri roki, saj so postavljena znotraj tovarniškega kompleksa in razporejena glede na število delav-

cev; v vsakem središču je tudi ponoči dežurna zdravniška služba. Stavbe teh zdravstvenih središč so enostavne; enake in funkcionalno urejene. Zdravstvena administracija je v primerjavi z našo mnogo enostavnejša, a dosega isti namen.

Preventivnemu delu posvečajo zares veliko pozornost. Obratni zdravnik je dolžan dvakrat mesečno obiti delovna mesta, kjer delajo tisti, katerih zdravje ima na skrbi. Večji obrati imajo medicinsko sestro, ki nudi prvo pomoč v primerih nesreče, sicer pa nadzoruje čistočo in vzgojno vpliva na delavce. Delovna inšpekcija je stroga. Na zdravju škodljivih delovnih mestih imajo uvedeno menjavo delavcev, s čimer jim je uspelo znižati število bolnikov s silikozo od preko 1000 na 60.

dr. Franc Trampus

Motiv iz valjarne 1300. Tudi v tem obratu se živahno zanimajo za dopolnilno strokovno izobraževanje

Bilanca polletnega dela ŽIC v valjarnah

V današnji številki »Železarja« objavljamo reportažo o tečajih za strokovno izobraževanje, ki jih je Železarski izobraževalni center organiziral letos v valjarnah ter v obratu jeklovlek, kjer so bili tečaji za luščilce, brusilce ter tečaj za toplotno obdelavo. Podoben tečaj je bil tudi v cevarni, o katerem smo poročali že v prejšnji številki. Omenjeni tečaji predstavljajo polletno bilanco dela Železarskega izobraževalnega centra v valjarnah, več o poteku ter doseženih uspehih omenjenih tečajev pa lahko preberete v naslednjih sestavkih:

O strokovnem izobraževanju v valjarnah

Razvoj naše Železarne pri izdelavi kvalitetnih izdelkov nas nujno sili, da iz dneva v dan bolj smelo pristopamo k strokovnemu izobraževanju našega kolektiva. To je važno tudi zaradi perspektive Železarne, novih investicijskih gradenj in novih tehnoloških procesov moderne proizvodnje predelave kvalitetnega jekla. V večini primerov bo treba napraviti prelomnico s sedanjim načinom dela, zato moramo že sedaj pristopiti k novemu načinu izobraževanja ljudi.

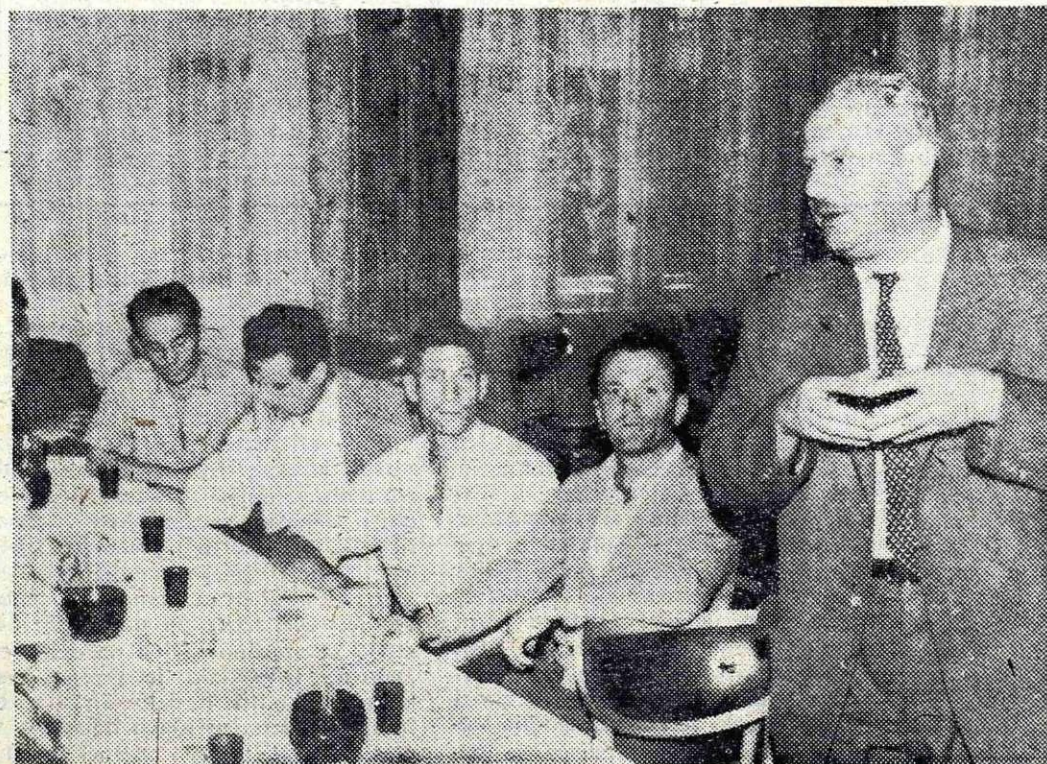
To se pravi, tudi v tej smeri bo morda treba odstopiti od sedanjega načina in napraviti prelomnico. Nikakor

ne smemo dovoliti, da začnemo misliti na izobraževanje šele takrat, ko že nova proizvodnja teče, ampak nasprotno, strokovno izobraževanje kolektiva mora biti pred proizvodnjo. Pri tem ne smemo pozabiti na to, da smo to vprašanje, kar odkrito povedano, dosedaj precej zemarjali. Če hočemo pristopiti k novemu načinu, moramo pričeti vsaj delno popravljati staro — zamujeno. Kolektivi valjarn se tega dobro zavedajo in so zaradi tega že v začetku leta 1964 skupaj z ŽIC pristopili k uvedbi kompleksnega načina strokovnega izobraževanja. Novo je to, da poudarimo »kompleksno« in ne tako, kot je bilo to še pred kratkim, ko so bili izobraževalni tečaji le po potrebi od časa do časa za posamezna delovna mesta ali pa so bili le bolj splošnega značaja. V valjarnah smo pričeli s takim kompleksnim tečajem najprej pri ogrevalcih. Tečaj je bil razdeljen v I. in II. del. V prvem delu so ogrevanci obiskovali tečaj skupno, v drugem delu pa po posameznih obratih, torej specifično vsak za svojo ogrevalsko stroko. Skupno je to 5 ogrevalskih tečajev, vsak tečaj s posebno učno snovjo.

Odlasek

Zaključek tečaja za luščilce in brusilce v jeklovleku. Zaključno besedo je imel Berti Brun, ki je bil hkrati tudi predsednik izpitne komisije

Tečajnikom iz valjarne 2400 je ob zaključku tečaja spregovoril nekaj besed tudi direktor železarne inž. Hafner.

Ogrevalci so dobro razumeli naloge pri ocenjevanju novih kvalit

Kvaliteta izvaljanega materiala je odvisna od niz faktorjev, od katerih sta zlasti važna čas in temperatura ogrevanja fizikalno kemične lastnosti materiala so osnova za določanje teh dveh parametrov. Pri tem naletimo na težave, ki imajo vzrok v konstrukciji ogrevalnih agregatov in sposobnosti ter znanju ogrevalcev.

Zato smo skušali ogrevalcem peči po valjarnah dati na seminarju tisto znanje, ki ga pri praktičnem delu potrebujejo. Z osvajanjem novih kvalit raznih prokronov je nastala zlasti problematična predelava od bloka na polfabrikat. Ker pa so ogrevni agregati v profilnih valjarnah zastareli, brez potrebne regulacije razmerja plin : zrak in kontrole dimnih plinov, je ogrevanje zahtevno. To velja za vse strojne eno- in dvoconske peči na lahki in težki progi. Zato je velika odgo-

vornost na ogrevalcu pri peči in kontrolorju temperature. Najprej smo pristopili z ogrevanci k podaljšanemu času ogrevanja za jekla s slabo toplotno prevodnostjo (prokroni, manganska avstenitna jekla). Vendar smo imeli zaradi predpisanih regulativov omejitve temperature ogrevanja navzgor, okvare in lome na progi. Temperature valjanja smo dvignili za 50 — 150°C navzgor za visoko legirana jekla za kar je potrebna reduktivna atmosfera vsled nevarnosti oksidacije jekla.

Maksimalna temperatura ob istočasno nevtralni atmosferi (redukcijske ne dosežemo, ker pade temperatura vsled hlajenja neizgoretega plina) je znašala 1170°C v peči, kar lahko dosežemo pri največji toplotni obremenitvi gorilcev. Odpor ogrevalcev, češ da ne odgovarjajo za material pri povišani temperaturi ogrevanja je popustil ob uspešnem valjanju brez zastojev in večjih okvar na progi. Kasnejše njihove izjave, da upajo ogreti kvalitetni material še višje brez posledic za jeklo, so bile dokaz, da je sodelovanje rodilo uspeh.

Največ smo dosegli pri ogrevanju avstenitnega manganskega jekla, ko smo povišali temperaturo ogrevanja od 1000° na 1160°C in s povečanjem časa ogrevanja od 12 na 16 ur; pri valjanju nima-

no skoraj nobenih problemov več.

Zal, pa za seminar nismo mogli zainteresirati vseh ogrevalcev. Kje leži krivda za slabo udeležbo? Na obratovodstvih, predavateljih, ogrevalcih ali pa moramo vzrok iskati kje drugje? Tudi udeležba pri predvajanju strokovnih filmov je bila pičla, čeprav so tečajniki videli marsikaj koristnega. V bodoče, če bomo še organizirali podobne seminarje bi bilo prav, da bi vse odgovorne službe razčlenile vzroke slabe udeležbe, tako da bomo tudi s te strani lahko zadovoljni. Zavedati se moramo, da je premik v kvaliteto poglavitna naloga naše rekonstrukcije in obstoja in da bomo pri tem naleteli na mnoge probleme, ki jih bomo lahko samo skupno rešili.

ing. Bidovec

Dopolnilno izobraževanje odraslih moramo uzakoniti

Pri praktičnem uvajanju vodilnega kadra v proizvodne procese in naloge se je do sedaj najbolj obnesel način istočasne prakse in študija sodelavcev, ki so že delali v proizvodnji in so se kasneje še samj odločili za dopolnilno izobraževanje v delovodski ali metalurški srednji oz. visoki šoli. To mišljenje potrjujejo številni primeri v železarni.

Za razliko od prvih dveh načinov stalnega in načrtnega posredovanja praktičnih proizvodnih izkušenj je dopolnilno izobraževanje sodelavcev brez tehnične predizobrazbe težavnejše in trenutno le občasna značaja. Težko bo uskladiti dve različni gledanji na končni cilj tega izobraževanja in sicer med tistimi, ki nek tečaj predvidijo in organizirajo ter tečajniki, ki bi ga morali obiskovati.

Kdor hoče danes voziti avto, ga toliko časa ne puste na cesti z njim, dokler ne dokaže, da pozna njegov stroj, spretnost vožnje in prometne predpise, ker se bojimo nesreč in škode, ki bi jo v nasprotnem primeru lahko nekvalificiran vozač povzročil. Približno ista praksa je za žerjavovodje in še nekatere poklice v železarni.

Neprimerno več demokracije pa najdemo pri odločitvah, komu zaupati upravljanje posameznih ali grupnih proizvodnih naprav ali pomembne vloge v procesih, posebnosti metalurških.

Prosta delovna mesta KV in VK z njihovimi zahtevami se razpišejo. S krajšimi internimi izpiti ali tudi brez njih zberemo izmed zainteresiranih najbolj primerne za opravljanje odgovorne funkcije. Ta način da le relativno najboljšo rešitev, ker smo od prijaviteljev morali od-

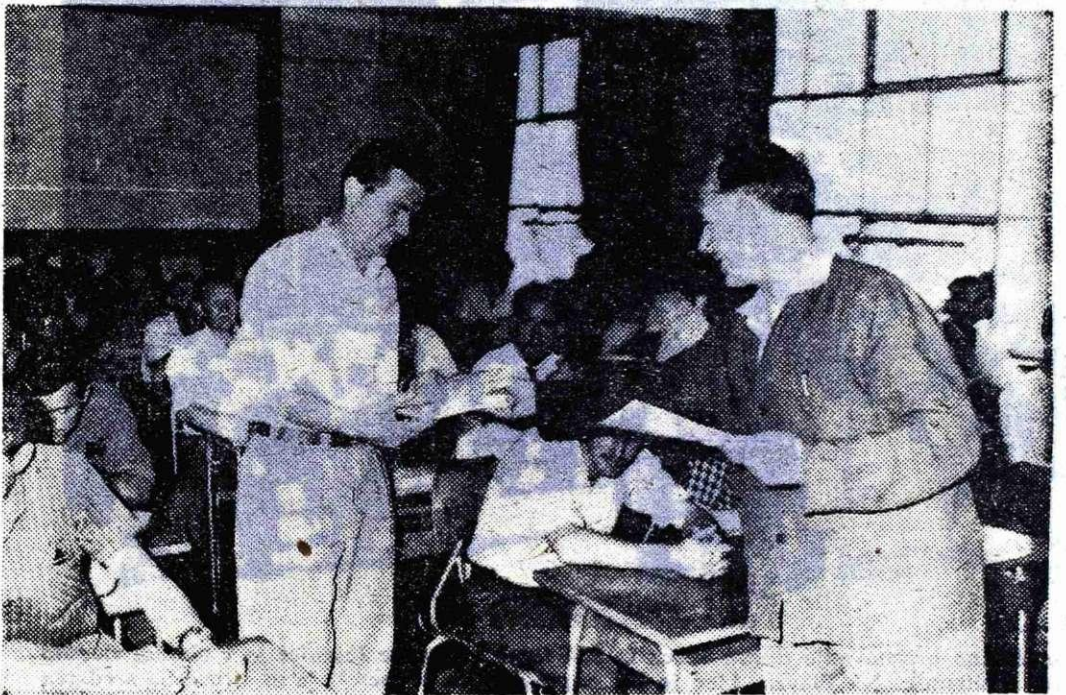
ločiti, komu bo pripadlo razpisano delovno mesto, ker bi v nasprotnem primeru nastale večje motnje v procesu proizvodnje. Pri tem je eno, kaj zahteva v teoretičnem in praktičnem smislu proces na tem delovnem mestu, drugo pa, koliko od teh zahtev izbrani »najboljši« obvlada. Pregovor sicer pravi: »Človek se vedno na napakah uči!«, le da je tak način učenja za podjetje izredno drag, če nas šele kupec opozori z zavrnjenimi izdelki, ali pa razne okvare naprav, da nekaj napačno delamo. Zaradi tega je dopolnilno izobraževanje zaposlenih nujno, čeprav ne moremo reči, da je to tudi spontana želja vseh sodelavcev, kar se vidi po številu udeležencev na organiziranih tečajih.

Udeležba je do sedaj na prostovoljni bazi, kljub temu, da pogosto ugotavljamo škodo, nastalo zaradi nepoučenosti in pomanjkanja teoretične tehnične osnove. To pa ljudje, ki so si svojo kvalifikacijo pridobili edino s prakso, večkrat omalovažujejo, ker niso prepričani, da eno brez drugega ne more roditi kvalitetnega dela. Danes imamo na istem delovnem mestu zaposlene delavce, ki so absolvirali vse potrebne strokovne tečaje in tiste, ki se niso udeležili nobenega, vsi pa imajo iste osebne dohodke, kar seveda ni posebnost stimulacija za izpopolnjevanje osebnega strokovnega znanja. Smatram, da je dopolnilno izobraževanje zaposlenih potrebno uzakoniti, udeležbo na tečajih obravnavati kot plačano delo v proizvodnji, absolventom izdati dokument o obiskovanju in tematici tečajev ter jih prioriteto obravnavati kot kandidate za kvalificirana in visokokvalificirana delovna mesta.

G. A.

Ob začetku tečaja v žični valjarni sta o potrebi za dopolnilno strokovno izobraževanje govorila direktor ZIC Maks Dimnik in obratovodja žične valjarne Anton Grošelj

Tečajnikom so razdelili potrebno učno gradivo, ki jim bo koristilo pri nadaljnjem izobraževanju, za uspešno učenje pa so dobili tudi spričevala. Tečaja se je udeležilo 38 ogrevalcev iz vseh valjarn, ki so na izpitih dokazali, da so na tečaju pridobili potrebno strokovno znanje

Po zaključku tečaja so bili doseženi boljši rezultati na delovnih mestih

Železarna Jesenice je zaradi specifičnih pogojev primorana, da stremi za premikom iz kvantitete v kvaliteto. Da bi dosegli ta cilj, je treba skrbeti tudi za izobraževanje kadrov, ki so potrebni pri proizvodnji. Če pri tem upoštevamo še to, da moramo delati ekonomično ter z delovno silo, ki se menja v šestih letih, potem so naloge na področju izobraževanja kadrov vedno večje in zahtevnejše.

V ta namen je bil organiziran tečaj za ogrevalce valjarniških peči. Predavali so strokovnjaki iz ZIC ter iz proizvodnih obratov z namenom, da bi dosegli čim boljše združitev teorije s prakso v proizvodnji. Tečaj je bil razdeljen na splošni teoretični del, kjer so obravnavali peči s staljša ekonomičnejšega kurjenja in doseganja čim boljše površine izdelkov, me-

hanskih, metalografskih in korozijskih rezultatov itd. V drugem delu so ogrevalce ločili po posameznih obratih, da so lahko teoretično znanje združili s prakso na delovnih mestih.

Praksa je pokazala, da je tak način dopolnilnega strokovnega izobraževanja pravilen; saj so bili po zaključku tečaja že doseženi boljši uspehi pri delu na delovnih mestih. Prav bi bilo, da take tečaje pogosteje organiziramo, zato, ker se vsako leto menja okrog tisoč ljudi, njihovo število pa še vedno narašča. Poleg tega smo ugotovili, da sestav teh občnih delavcev ni najboljše, saj v večini nimajo niti nižje šolske izobrazbe in je zato nujno, da v podjetju dobijo potrebno znanje, ki je predpisano za delovno mesto z ozirom na kvaliteto izdelavo. Če upoštevamo samo to osnovno načelo in da ne ome-

njamo niti večje produktivnosti, ekonomičnejšega dela, racionalizatorstva na delovnem mestu, potem vidimo, da je naloga na področju izobraževanja še veliko večja in jo še ne bomo tako kmalu izpolnili.

Ob taki pomembnosti izobraževanja moramo upoštevati še en faktor. Ljudje moramo zainteresirati. Praksa je pokazala, da ta naloga ni enostavna in jo bomo morali reševati na podlagi osebnih dohodkov. Kakšen način bomo izbrali, ali dodatek v procentu za delavce, ki imajo ustrezno izobrazbo, ali pa odzemanje delavcem, ki je nimajo in se upošteva samo delovna doba na ustreznem delovnem mestu, je težko reči. Menim, da bi morali to vprašanje reševati enotno v vsej železarni tako, da bo v korist posameznikom in skupnosti. inž. Kavčič (nadaljevanje na 10. strani)

OBVESTILO

Avto moto društvo Jesenice prodaja rabljen osebni avto znamke Mercedes. Izklicno ceno in ostale informacije dobite vsako popoldne od 15. do 19. ure v pisarni AMD Jesenice.

AMD Jesenice

Proslava 95-letnice železarne in dneva borca na Mežaklji je lepo uspela

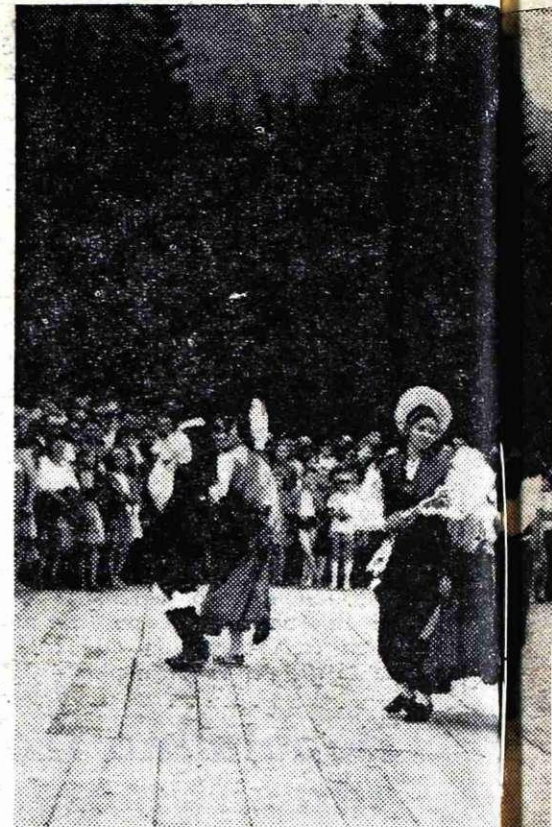
(Nadaljevanje s 1. str.) ob 95-letnici železarne in prazniku borca čestitam, želim, da bi današnji dan na Mežaklji čim lepše preživel! Toplo sprejetemu govoru glavnega direktorja je sledil zgodovinski referat Mirka Feldina, predsednika IO sindikata železarne, ki je orisal nastanek železarstva na Gorenjskem, razvoj jeseniške železarne in težke borbe železarjev za svoje pravice. Z žuljavo roko in železno voljo so si priborili svoje pravice,

izgnali okupatorja, stopili v novo borbo za boljšo in večjo proizvodnjo in lepše življenje jeseniškega železarja, ki si hoče z rekonstrukcijo zgraditi sodobno podjetje, ki bo predstavljalo prelomnico v jeseniškem železarstvu in doprinelo k boljšemu življenju jeseniških železarjev.

Govoroma o pomenu praznovanja na Mežaklji je sledil nastop združenih pevskih zborov z Jesenic, Javornika, Hrušice in Dovjega, ki so zapeli ob spremljavi jeseniške godbe na pihala pet partizanskih pesmi. Združen nastop je uspel, prišel pa bi do večjega izraza, če bi bil zbor ozvočen. Kulturni program je zaključil ansambel narodnih plesov Svobode »Tone Čufar« Jesenice, ki je zaplesal nekaj jugoslovanskih narodnih plesov in zaključil svoj nastop z gorenjskimi narodnimi plesi.

Kulturnemu programu je sledil športno-zabavni del, v katerem so se pomerili železarji v vlečenju vrvi, štafeti v vrečah, gimnastičnem poligonu, balinanju itd. Za mlajše pa sta skrbela dva plesna ansambla, ki sta privabljala plesalce na plesišče. Izveden je bil tudi motokros, ki ga je organiziralo AMD Jesenice in pripravljen nastop modelarjev ljudske tehnike. Bilo je za vsakogar nekaj, za vse pa so bile dobrote, ki jih je nudila gostinska enota ŽELEZAR v svojih stojnicah po znižanih cenah.

Kakor dopoldne, je tudi popoldne hitro minilo. Starejši člani kolektiva so pripovedovali mlajšim o nekdanjem garanju in borbah za delavske pravice, železarji-partizani pa so obujali spomine na partizanske dni in pripovedovali mlajšim svoje doživljaje iz NOB. Dan je hitro minil in v poznih popoldanskih urah so pričeli voziti avtobusi razporežene izletnike in udeležence zgodovinske proslave na Mežaklji nazaj na Jesenice in Javornik. Oni, ki so hoteli ostati na Mežaklji še zvečer in rajati ob tabornem ognju, pa je

Za nastop ansambla narodnih plesov je udalo

Za množično praznovanje dneva borca in 95-letnice železarne Jesenice je v okolici vladalo veliko zanimanje. Na Plavžu, kjer je bil napravljen ta posnetek, je na prevozna sredstva čakalo mnogo ljudi. Tudi na parkirnem prostoru pred železarno in na Javorniku je bilo veliko ljudi, ki so čakali na prevoz. Mnogo jih kljub največji želji, da bi se udeležili proslave na Mežaklji, ni prispelo na cilj

Združeni pevski zbori so ob spremljavi pihalnega orkestra železarske godbe z Jesenic zapeli nekaj borbenih pesmi

presenetil dež in so morali predčasno pohiteti v dolino.

Ko so se jeseniški železarji v dneh po izletu na Mežakljo razgovarjali o dobro organizirani proslavi 95-letnice železarne in dneva borca in lepo preživel nedelji na Mežaklji, so vse bolj ugotavljali, da zasluži naravna lepota Mežaklje več obiskovalcev. Ti bi bili kaj številni ob sobotah in nedeljah, če bi vozili tudi sicer na Mežakljo avtobusi. To je samo misel, o kateri bi bilo toliko vredne razmišljati, ker naj bi postala Mežaklja rekreacijski center jeseniških železarjev.

V. P.

V skla s delo z 11. dopusta več. Vsi delci, a so že pobili imajo prico delovnih. Naveda s leto in snan. ki so preda delovnih re

Razmišljanje na Mežaklji - ob dnevu in 95-letnici železarne

NA KOPISCU
STOLETIJ

»So rekli, da ga ne bodo merili več na bohinjsko mero,« si je odsopel in jemal iz nahrbtnika živež.

»Kako so rekli?« mu je prizval črn obraz na pragu kožarice. »Jaz se na drugačno mero, kakor je žirgelj, ne zastopim.«

»Vagali ga bodo. Kolikor funtov, toliko bonov za kešt, pa tolikokrat po nekaj soldov. Se boš že navadil, saj so se najini stari bogvekdaj morali navaditi tudi na žirgelj.«

Pomolil mu je krajec rženega kruha in dežico kislega mleka. Oči na črnem obrazu so se posvetile in se najprej ozrle, če se nemara iz kope prehudo ne kadi. Ustnice je razklenil, da je izstopila njihova notranja stran in se je prikazal rdeč jezik, ki je obližnil sajasto lice. Potem je nastavlil rob dežice na zobe in pil v dolgih požirkih, dok

ker se ni utrudil. Odsfavil je mleko in sedel na prag. Kruh je v roki potežkal, si ga ogledal od vseh strani in ga počasi nesel k ustom. Jedel je pobožno, globoko zatopljen v razmišljanje. Z vsako razmočeno drobtino je bil hvaležen za slast, ki je prehajala iz rok vanj.

Čutil je globoko hvaležnost in ni se ubadal s tuhtanjem, komu je namenjena. Zemlji, ki rodi kruh, hlapi, ki se pote na njivah, gosposki, ki mu ga daje ravno toliko, da se enkrat vsak teden posladka z njim, bogu, ki je vse tako preudarno uredil...?

Daleč, daleč za vsemi gorami je bilo še rojstvo spoznanja, da so njegove črne roke tiste, ki jim je treba biti hvaležen. Da je to njegovo prepoteno telo, ki biva vse poletje na pograda v kožarici in venomer sestavlja razdira kope. Čez tri dni bo kuhana tudi ta letošnja poslednja. Razdrla jo bosta, pa

zila, da se ja o. vžigalo, razala bila braško shla naložila v ste. bodo zvlačili, in pečem jona porabila vservo da se bosta čedi človek izmijaz oglje in braš, ki nabrali od ata d preden se oje preden se spz na vih cajgastilač: vse skupaj aja, zahteva, da staš. lu, ki ga imčlov seboj, je stanje sila enostava zla ne pol leta, eden in utegneš varji sabo.

In v dol je spet toliko naga. jima prirasta naj spoznata. Naj šušljati, da je kurijo več z njen tisto prišlo k železni koni že

v je veliko zanimanje

Obvestilo!

V skladu s pojasnili Zveznega sekretariata za o z dne 11. 5. 1964 o pravici do rednega letnega pusta obveščamo:

Vsi delci, ki imajo manj kot 5 let delovne dobe, o že dobili pravico do rednega letnega dopusta ajo pravo do koriščenja istega v trajanju 14 ovnih.

Navedena sprememba velja že za tekoče 1964. o in s tem izključno samo na upravičence, so posredanih predpisih imeli pravico do 12 ovnih do rednega letnega dopusta.

Kadrovski sektor

evuborca

a se je oglje ne bo
razgrajeno oglje
v vseh. Potem ga
vključili, h kladivom
nem nadva bosta
la vse po popoldne,
bosta delila. Preden
izmišljati sebe dim,
n brat, ki so se na-
i od aprila do oktobra,
se obne in ostrize,
se spoznaje v no-
jgastih plačah; saj to
kupaj traja in
a, da traja. Proti de-
ga imelovek sam s
je stanje po kopi
ostavni zlasti če mi-
leta, eden se moreš
gneš ubarjati tudi s

in nekakšno družbo ustanav-
ljajo, kakor bi gospod Ruard
ne bili dovolj poštene in
dobri.

V nedeljo po maši, ko sta
zvrnila »ohotel« žganja in se
ozirala v Mežakljo, kjer je
iz sivega neba veter vtinčil
prve snežinke, sta preštel
žitne bone in denar ter ugo-
tovila, da bo zimo težko pre-
biti, ker so šle cene spet gor.

KOMANDANT DVORNIH OROŽNIKOV BRŠKA PO BRŠKI

Pri hoji navkreber je bil
komandant dvornih orožni-
kov nekajkrat že skoraj pred
odločitvijo, da sleče svojo si-
vo rdečkasto bluzo z vso na-
stavo port, trakov, medalj,
epolet, zvezd in našitkov.
Njegova dva spremljevalca,
arhitekt in tale, vrag si ga
vedi, kaj sploh je, saj umet-
nostni zgodovinar in esteti ni
nikakršen čin, bi ga navse-
zadnje lahko videla v srajci,
lahko bi si ogledala, kako ga
drže naramnice in kako težko
zpenja hlače, toda lahko bi
srečali kake ljudi, čeprav se
pote po kozjih stezah vedno
više v gozd in ljudje bi do-
bili čuden vtis, če bi ga vi-
deli zgolj v srajci brez bluze.

Kdaj bomo pričeli upoštevati mnenje kolektiva?

Tako se vprašujejo člani kolektiva Splošne bolnišnice na Jesenicah. Delitev dohodka — še posebej delitev po delu je nedvomno zanimiva za vse, ki so v delovnem razmerju. Zato ni čudno, da je prav to vprašanje vzbudilo tudi v bolnišnici na Jesenicah med kolektivom vso pozornost.

Sistem delitve dohodka v neopravičenih dodatkov) pa je povzročilo opravičeno negotovanje v kolektivu. Izplačali so ga 29. 4. 1964 skupno z aprilskimi dohodki. Razmerje izplačila je bilo 1:10 in sicer delno na račun povišanja prej omenjenih neopravičenih dodatkov. Naj nave-

dem nekaj neopravičenih dodatkov:

— povišanje dodatka za dežurno službo od 3500 na 4000 dinarjev, poleg še dodatnih bonitet (mašica in 300 din za tiste, ki se hranijo izven bolnišnice);

— povišanje dodatka za stanje pripravljenosti in sicer za 100 odstotkov, kar predstavlja v dinarskem znesku od 1000 na 2000 din za delavnike in 1500 na 3000 din za nedelje z veljavnostjo od 1. januarja 1964 dalje;

— vrednost točke za prakso v stroki je večja za 100 odstotkov, to je od 100 na 200 din. Tako znesne najvišja možna vsota 8000 dinarjev. Poleg teh pa je uveljavljenih še nekaj manj pomembnih dodatkov.

Te navedbe naj bodo osnova za presojo javnemu mnenju. Jasno, da se dohodek bolnišnice formira na osnovi pogodbe oskrbnega dne. Točno je tudi, da se masa OD deli prvenstveno za osnovno dejavnost v rednem delovnem času in da prav s takim nagrajevanjem dosežemo učinek. Ne moremo se strinjati, da najprej povišamo že itak neopravičene dodatke in poleg tega še trdimo, da to ni zmanjševanje mase OD kolektiva v celoti na račun tistih, ki dodatke prejemajo.

V ilustracijo še tole: za ambulantne preglede so sklenjene pogodbe s KZSZ, nagrajevanje za te preglede pa je pavšalno z izgovorom, da se ambulantne storitve ne dajo ločiti od rednega dela. Zakaj pa se lahko potem izda ločena pogodba? Pri tem pa nastane še drugo vprašanje. Ure za ambulate se prepletajo z rednimi urami, ni pa točne evidence ur za nadomestitev izgubljenih v ambulantni. Se bi lahko opisovali nepravilnosti, ki se dogajajo, vendar je že tu očitno, da bo treba stvari urediti. Vse kaže, da v bolnišnici ne poteka v tej smeri in da se sprejeta stališča na kolektivnih sestankih ne upoštevajo. Da se mnenje in priporočila za to formirane komisije ovržejo od strani predhodnega razgovora tistih ljudi (pred kolektivnim sestankom posvet vseh zdravnikov), ki participirajo na te dodatke in nato s svojo avtoriteto pridobijo okrog 60 odstotkov glasov navzočih (60:40). Vprašamo se, ali je to vzpodbudno za sodočanje neposrednih proizvajalcev in ali ni v osnovi zgrešena politika kadrovanja za boljšo organizacijo dela prav za tiste, ki zatrjujejo, da morajo delati 16 in več ur na dan? Premislimo in prisluhnimo širšemu krogu ljudi.

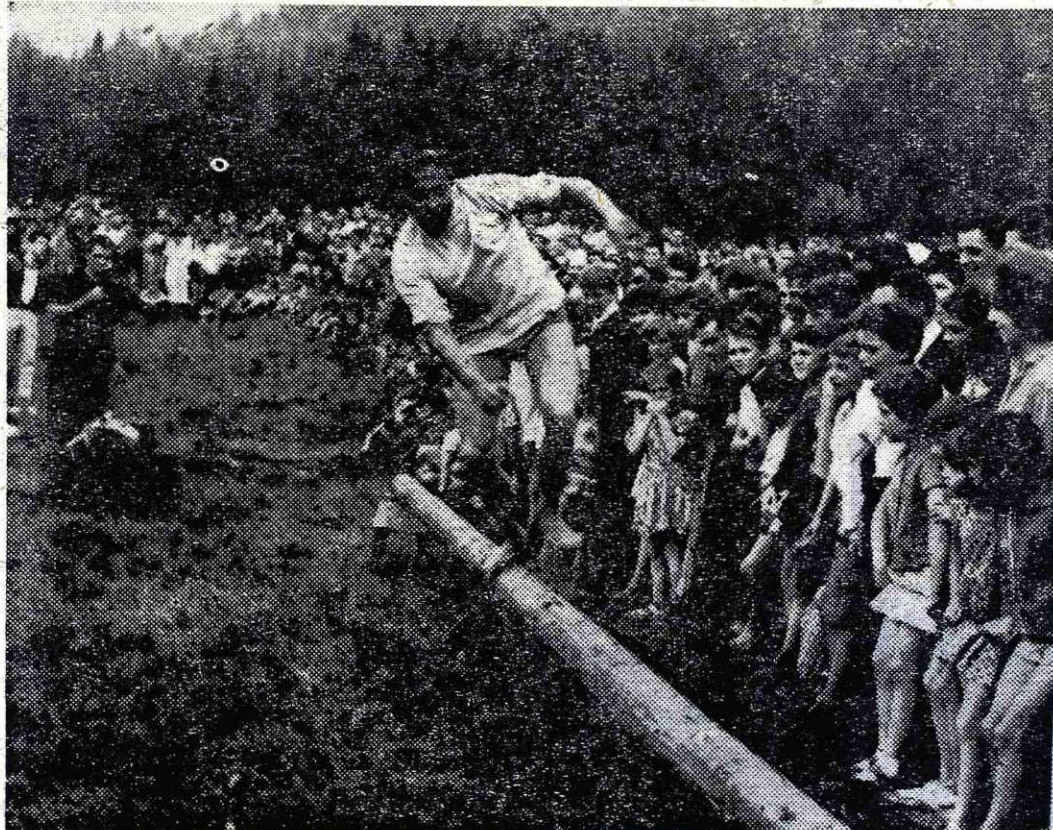
Tako stanje v bolnišnici daje novoizvoljenim organom samoupravljanja dovolj nalog in opozarja na nujnost reševanja. Naloge bodo lahko reševali tako, da bodo člani novoizvoljenih organov poslušali mnenje in omogočili sodočanje tudi članom kolektiva.

Ludvik Kežar
predsednik obč. sind.
sveta Jesenice

POZDRAV IZ JLA

K prazniku dneva vstaje pošiljam pristrčne čestitke in pozdrave kolektivu Železarne Jesenice in še posebej adjušta Javornika I, z željo, da bi pri proizvodnji dosegli še več uspehov!

Franci Marinšek,
V. P. 8484/4
BJELOVAR

Popoldne so imeli svoj program tudi športniki. Na sliki prizor s tekmovanja na poligonu

Zato se je potil, da je bilo z njega. Naj bo, si je večkrat dejal, dvorni žandar mora znati prenesti marsikaj.

Zgoraj so naleteli najprej na rovtve in si oddahnili.

»Bogme, nič posebnega,« je dejal žandar, ko je odčepil svojo čutaro.

»Poglejte tole črnino smrečja in tole nežno zelenje, kako je v harmonirano v pejsažnost barvnih nians.«

»Vas ne razume nihče mojega rodu, če ga greva odvijati do majke Jugovičev,« se je nakremžil žandar in ragnil čutaro.

»Izgleda, da bo svet za gradnjo pripraven. Planinski ambient, ozon, gozdna črnina... Potrudil se bom, da stavbe stilno kar najbolj prilagodim.«

»Če me kdaj doleti, da bom moral tule skakati za dvornimi pamži, saj bodo mulci divjali po hosti, obirali jagode in borovnice in si izmišljali hudiča in pol, potem kolajno, povišanje vsaj za en čin ali stotaka k plači,« je modroval žandar.

Spremljevalca sta si ga malce privoščila.

»Veste, da je navdušil Aleksandra za gradnjo dvojnega zatišnika vaš predhodnik, ti-

sti Slovenec, ki ste ga šele po nekaj letih tožarjenja uspeli spodleži in zajahati njegovega konja,« je dejal esteti. »Vidite, kakšen vpliv je imel vaš predhodnik na suverena! Imate tudi vi tolikšnega?«

Žandar je posmrknil in hitro odločil, da ne kaže zahajati na tako spolzka tla.

»Tamle zadaj nekje je avstrijska meja. Saj ni nič, a meja je meja, na to moraš neprestano misliti, če imaš na skrbi dvor in varnost dinastije.«

Spremljevalca sta se mu posmešnili in predlagala, da raziščejo rovtve in bližnje hoste.

Arhitekt je potegnil iz torbice papirje in si začel kar spotoma skicirati. Včasih sta ga morala malce počakati in takrat je orožnik slišal esteta, kako se pogovarja s seboj o ozonu in pejsažih. Orožnik je pazil na svojo čutaro. Drugega dela ni imel.

Malo nad prevalom, kjer je lep pogled v Radovno, so naleteli na kopišče. Zgodovinar je podal orožniku svojo palico in mu dejal:

»Vi ste tako močni, dajte, pobrskejte malo. To je zgo-

dovinski teren. Morda se kaj najde.«

Nerad je orožnik zaoral s palico v kopišče, od koder so se začeli valiti koščki oglja, napol zoglenega lesa, napol kuhani kamni, pa nekaj rjavih kroparskih žebeljev, konec lončene skleda in očrnelo uho razsutega škafa. Zgodovinar je vse skrbno očistil in spravil.

»To bom pokazal kralju,« je rekel.

»Je torej zdaj dovolj tega oranja?« je vprašal prepoteni žandar.

Odločili so se, da bo stalo nekaj zgradb blizu prevala, ostale pa bi morale biti globlje v gozdu, da pobočje iz Radovne za gradnjo ceste ni primerno, da pa je planota s svojimi gozdovi kakor ustvarjena za počitek ljudem, ki jim je na skrbi usoda kraljevine.

Nobeden si še ni drznil pomisliti na to, da bodo nekoč tod zasnovali Karadjordjevič celo rekreacijsko mesto in da se bo to mesto imenovalo Andrejevo. Zanesljivo bi se bilo to tudi zgodilo, da ni udarila vmes vojna.

Strokovno izobraževanje v ČSSR

(NADALJEVANJE)

Delno velja tudi spremenjen način, tako da imajo učenci I. in II. razreda po en teden teoretičnega in en teden praktičnega pouka, učenci tretjega razreda pa dva dni teoretičnega in štiri dni praktičnega pouka na teden. Nekateri strokovno podobni poklici imajo delno skupne programe in celo v I. in II. letniku enake razrede ter imajo za posamezne specialnosti samo ločen pouk po strokah. V metalurških poklicih imajo v I. razredu štiri dni, v drugem tri, v tretjem dva ali celo en dan tedensko teoretičen pouk, ostale dneve pa praktično delo. Za vse te različne variante so izdelani programi teoretičnega in praktičnega pouka, ki so v glavnem določeni za vso republiko, vendar jih delno lahko prilagodijo razmeram v šolah.

stih. Nekateri poklici imajo tudi II. razred v šolskih delavnicah.

Tudi tu vodi šolski pouk praktičnega dela instruktor — tako v šolskih delavnicah kot pri praktičnem delu v obratu. Izbor je isti kot pod št. 1. Sodelovanje z obrati in oddelki ustvarijo mojstri, obratovodje in kadroviki, velikokrat pa brigadirji, ki so zelo zainteresirani za dobro delo učencev.

Sistem poučevanja pri praktičnem delu je naslednji: Do konca II. leta šolanja se učenci menjajo po izmenah, razredih po raznih delovnih mestih v obratu ali oddelkih, tako da krožijo po postavljenem programu v okviru širšega učnega področja (npr. valjarne, jeklarne). Tretje leto pa se učenci sistematično priučujejo na posamezna bolj zahtevna delovna mesta (obi-

- 1 učitelja glasbe za šolo,
- 2 učitelja za fizikuro in šport,
- 1 učitelja za izvenšolske dejavnosti (ljudska tehnika),
- 1 sekretar mladine (plačan iz organizacije).

OBVEZNOSTI OSEBJA ŠOLE

Razredi imajo običajno od 25 do 35 učencev, razredništvo

Redni predavatelji imajo tedensko 24 ur obveznega pouka z učenci, lahko pa poučujejo tudi honorarno, vendar največ 6 ur tedensko. Učitelji praktičnega pouka imajo 46 ur dela tedensko, z učenci pa 30 ur, ostalo osebje pa prav tako 46 ur dela tedensko. Pri praktičnem delu ima učitelj v skupini po 12 učencev, torej dela praktično s 24 učenci (dve izmeni po 12 učencev).

Za nekatere poklice je predvideno samo po 8 učencev. Teoretične učitelje plača država, njihova osnovna plača pa je 1500 Kč z dodatki na leta, prakso, izpite. Učitelje praktičnega dela plačuje podjetje preko šole. Za učence in učitelje teoretičnega pouka so predvidene šolske počitnice 8 tednov in zimске ferije ob novem letu do 10 dni, od 8 do 15. februarja pa 7 dni. Učitelji praktičnega pouka imajo redni dopust 4 tedne po 15 letih, ostali čas pa porabijo za pripravo in vzdrževanje delavnic.

Plače učiteljev teorije 1500 Kč + dodatki + honorar

plače učiteljev prakt. metalurg. 2000 do 2200 + dodatki

plače učiteljev prakt. kovins. 1800 do 2000 + dodatki

Učitelje praktičnega pouka kadrujejo v podjetjih, kjer izbirajo po strokovnosti, znanju, zavednosti, moralni in politični karakteristiki, uspehih na delovnem mestu v podjetju ter opravljenih izpitih za poučevanje.

NAGRAJEVANJE UČENCEV POKLICNIH ŠOL

Vsi učenci, ki se šolajo v poklicni šoli Třinec, imajo posebno pogodbo s podjetjem oziroma šolo ter na osnovi tega dobivajo nagrade. V I. razredu 30 do 60 Kč, v II. razredu 60 do 120 Kč, v III. razredu pa nimajo stalne nagrade, temveč dobivajo del plače tistega delovnega mesta, na katerem delajo. Prizna se jim samo efektivni čas pri delu (4 dni v tednu in se grupno deli), odtrgajo pa se jim utemeljeni odbitki zaradi nediscipline, slabih ocen itd., največ do 20%. Vse nagrade ne dobi učenec — samo do 300 Kčs, ostanek dobi šola za pokritje stroškov šolanja. Metalurške poklice tudi v šoli bolje nagrajujejo kot ostale.

STROŠKI ŠOLANJA V POKLICNI ŠOLI

Za vse šolanje velja, da je zelo poceni in da skupnost vlaga mnogo sredstev za dvig strokovnih kadrov. Za učence, katere pošljejo na šolanje ljudski odbori, krijejo zanje tudi stroške šolanja, tistim pa, katerih starši delajo v matični železarni, plača stroške podjetje v celoti. Redki so primeri, da roditelji plačajo en del. Letni stroški v šolskem internatu znašajo 9600 Kčs in jih plača ali ljudski odbor ali železarna ali delno učenec sam. Za učence izven internata so stroški do 350 Kčs mesečno, vendar jih redko plačujejo roditelji. V te stroške so vračunani: celotni teoretični in praktični pouk, skripta, delno knjige, nekaj zvezkov itd. Po izjavi vodje šole bodo oskrbo učencev uredili tako, da bo šolanje brezplačno.

TŘINECKÉ ŽELEZÁŘNY
VELKÉ ŘÍJNOVÉ SOCIALISTICKÉ REVOLUCE
Novitel Řádu práce

Velika češkoslovaška
železarna Třinec

ORGANIZACIJA PRAKTICNEGA POUKA

Praktični pouk poteka po vnaprej postavljenih programih dela in določenih metodah poučevanja.

Praktični pouk je organiziran po naslednjih načelih:

1. Za učence metalurških poklicev (topilci, valjavci, koksarji, livarji) celotni praktični pouk poteka v obratih železarne. V posameznih obratih so posebne učne delavnice za I. in delno II. leto uka, medtem ko jih v tretjem letniku poučujejo izključno v obratih.

Tak način ima velike prednosti; učenci so tesno povezani z obratom, navadijo se na metalurško klimo, nadrobno se spoznajo s celotnim delovnim procesom in postopki, znajo delati na vseh pripadajočih strojih in napravah, sodelujejo pri remontu, vidijo okvare in popravila itd. Slabe strani pa so: manjša delovna disciplina, privajanje na stare napake v obratih, težave s teorijo itd. Učence vodi pri praktičnem pouku instruktor, ki je uslužbenec šole in vodi vse delo po navodilih šole. Povezava z obratom se vrši preko teh instruktorjev, ki so običajno izbrani izmed dobrih delavcev oz. delovodij v istih metalurških obratih.

2. Za ostale poklice poteka praktični pouk v I. letniku v šolskih delavnicah, za II. in III. razred pa v obratih na pripadajočih delovnih me-

čajno 2 do 3 mesece), medtem ko končno prakso opravljajo na tistem delovnem mestu, katerega bo absolvent predvidoma zasedel po opravljenem izpitu. Posebno v tretjem letu so učenci zelo samostojni ter običajno z uspehom opravljajo naloge delovnega mesta.

Za vse to praktično poučevanje so izdelani plani, programi in skripta tako, da jih mojstri lahko izvajajo in šola kontrolira način, izvajanje, termine in uspehe praktičnega poučevanja. Posebno pozornost posvečajo določilom za izvajanje HTZ službe in vzgoji v tej smeri. Odgovornost za uspeh imata tako instruktor šole kot tudi mojster iz obrata. Trenutno je imela Poklicna šola skupno 1050 učencev in učenk za razne poklice.

Sistemizacija delovnih mest v šoli je naslednja:

- 1 upravnika šole,
- 3 vodje — za teorijo, prakso in delavnice, internat šole,
- 22 stalnih predavateljev za teorijo,
- 5 instruktorjev za metode,
- 15 honorarnih predavateljev,
- 19 instruktorjev — učiteljev praktičnega pouka za kovinsko stroko,
- 13 za metalurško stroko in
- 12 za elektro stroko,
- 10 vzgojiteljev za internat šole,

Švedska - dežela jekla

V največji izmed treh skandinavskih držav — Švedski prebiva na ozemlju, velikem 450.000 km², samo 7,5 milijonov prebivalcev oziroma približno 17 na km². V letu 1962 je bilo na Švedskem zaposlenih od 7,5 milijonov prebivalcev skupno 3,6 milijonov. V rudarstvu, industriji in gradbeništvu je bilo zaposlenih 41,9%, v trgovini in prometu 27,4%, v državni upravi in svobodnih poklicih 15,7%, v kmetijstvu 12,5% in v ostalih poklicih 2,5%.

Zgornji podatki kažejo, da je ta država močno industrializirana, ker je zaposleno skoraj 70 odst. prebivalcev v industrijski dejavnosti, trgovini in prometu. Med posameznimi industrijskimi panogami je na enem izmed prvih mest železarska industrija, saj so proizvedle švedske železarne v letu 1963 skupno 3,9 milijona ton surovega jekla. S to proizvodnjo je dosegla Švedska 513 kilogramov jekla na prebivalca, kar jo uvršča na četrto mesto v Evropi ter na peto v svetovnem merilu.

Pri službenem potovanju v to državo sem imel priliko videti tri železarne, oziroma bolj povedano tri jeklarne v teh železarnah. Zato podajam v naslednjem nekoliko vtisov o ogledu teh jeklarn.

1. Domnarvets Jernvärk — Domnarvet

Železarna v Domnarvetu, ki je z ozirom na svoje proizvodne kapacitete največja na Švedskem, spada v okvir velikega švedskega industrijskega koncerna »Stora Kopparbergs Bergiags AB«. Ta koncern, ki zaposluje skupno skoraj 14.000 delavcev in nameščencev, ima poleg treh železarn tudi tovarne za predelavo lesa, proizvodnjo celuloze, papirja in različnih kemičnih izdelkov ter električne hidrocentrale.

V Domnarvetu izdelujejo razne železarske izdelke kot debelo in fino pločevino ter profilno jeklo.

Jeklarna ima 30-tonski Kaldov konvertor, 4 Thomasove konvertorje s kapaciteto 30 ton, 2 elektropeči s kapaciteto 100 ton ter 5 elektropeči s kapaciteto 25 ton. Skupno proizvajajo vsi ti agregati letno okoli 700.000 ton surovega jekla. V gradnji imajo še dva Kaldov konvertorja s kapaciteto 75 ton vsak, ki bosta nadomestila zastarele Thomasove konvertorje.

30-tonski Kaldov konvertor proizvaja dnevno 20 šaržev in sicer pri čistem trajanju šarže 60 minut, medtem ko je skupen čas od šarže do šarže 72 minut. Kot vložek uporabljajo samo grodelj z okoli 1,8 odstotka fosforja in potrebne količine železne rude. Proizvajajo različne kvalitete jekla z od 0,7 odst. ogljika navzdol kakor tudi

jekla za dinamno in trafo pločevino. Vse vrste jekla imajo običajno v končni analizi žveplo in fosfor pod 0,025 odstotka. Vzdržnost obzidave s katran dolomitno opeko je bila v letošnjem letu do konca meseca aprila v povprečju 110 šaržev, medtem ko so s specialno avstrijsko magnezitno opeko dosegli povprečno vzdržnost 250 šaržev. Vendar se pri tej opeki postavlja vprašanje rentabilnosti zaradi zelo visoke cene. Poraba kisika je 60 Nm³/t jekla.

Celotno proizvodnjo surovega jekla v jeklarni odlijejo v kokile od vrha, in sicer 6 t ingote ter 10 do 12 t brame. Ker je površina blokov, odlitih od vrha, precej slabša kot če so odliti skozi lijak po izvaljanju polfabrikatov na blumingu le-te pregledajo in če je potrebno, očistijo z avtogenim odžiganjem (flemanjem).

Kljub temu, da je to starejša železarna, je že pri bežnem ogledu možno videti, da skušajo delo pri posameznih napravah čim bolj avtomatizirati in mehanizirati in s tem nadomestiti potrebo po odgovarjajočih delavcih. Posebno je bilo to opazno v valjarnah, ki sem jih videl le mimogrede in tako pri valjarniških napravah kakor tudi v adjustazah je zaposleno minimalno število delavcev. To stremenje, čim bolj zmanjšati število zaposlenih delavcev, je za švedske razmere še posebno razumljivo, ker postaja pomanjkanje delavcev v tamkajšnji industriji vedno bolj pereč problem.

2. Oxelösunds Jernvärk — Oxelösund

120 km od Stockholma je ob morski obali v majhnem mestu Oxelösund najmodernejša švedska železarna, ki je pričela obratovati v letu 1961. Ta železarna, ki ima v svojem proizvodnem programu samo debelo pločevino, je integralnega tipa s koksarno, plavži, jeklarno, blumingom in valjarno debele pločevine.

V jeklarni obratujeta 120-tonski Kaldov konvertor ter 180-tonska SM peč. Za Kaldov konvertor uporabljajo v vložku 20 odstotkov starega železa, ostalo je grodelj z 0,1 odstotka fosforja in železna

ruda. Čas trajanja šarže od šarže je 90 minut, tako da bi morala biti dnevna proizvodnja 16 šaržev. Ker pa drugo kisikarno šele gradijo, jim primanjkuje kisika, tako da imajo dnevno samo 12 šaržev. Zato proizvede Kaldov jeklarna letno samo 400.000 t surovega jekla in bodo to proizvodnjo lahko povečali šele potem, ko bodo imeli dovolj kisika na razpolago.

V proizvodnem programu imajo samo kvalitete za ladijsko in kotlovsko pločevino. Precejšnje količine proizvajajo tudi polpomirjenih kvalitet jekla in to iz razloga, ker je pri Kaldov procesu zaradi vedno enakih obratovnih pogojev zelo lahko zadeti pravilno stopnjo dezoksidacije, kar je pri polpomirjenih jeklih osnovni pogoj za dobro kvaliteto.

Obzidava konvertorja vzdrži s katran dolomitno opeko 70 šaržev v povprečju, kar di uporabo opeke 15 kg t. Poraba kisika je 60 Nm³/h, torej enaka kot v Domnarvetu. Kalkulacija z ozirom na predelovalne stroške brez investicijskih kaže, da so leti za 20 odstotkov nižji pri 180 SM peči v isti jeklarni, čeprav obratuje slednja zelo dobro.

SM peč, ki jo zakladajo 180 ton, uporablja kot vložek 30 odstotkov tekočega grodlja in 70 odstotkov starega železa, v glavnem odpadke iz lastnih valjarn. Kot gorivo uporabljajo mešanico 70 odstotkov mazuta in 30 odstotkov koksarniškega plina.

Ta peč proizvaja letno 180 tisoč ton surovega jekla in ima storitev 24 t na uro, kar je za SM peč takšne kapacitete zelo lepa proizvodnja. To dosežejo z zelo hitrim zakladanjem in dobro avtomatično regulacijo režima kurjave. Za zakladanje uporabljajo korita z 1 m³ prostornine, medtem ko je volumenska teža valjarniških odpadkov tudi zelo velika. Tako je čisto trajanje šarže okoli 7 ur, in sicer: eno uro zakladanje, štiri ure taljenje in dve uri rafinacija.

V tej jeklarni vlivajo samo brame v teži 10 do 20 ton in to vse od vrha. Po valjanju in blumingu obvezno pregledajo in čistijo z avtogenim odžiganjem (flema, njem) polizdelek.

Na splošno je pri ogledu te jeklarne bilo videti, da je bila šele pred kratkim zgrajena po najmodernejših principih. Vse je zelo prostorno in funkcionalno urejeno, tako da se celoten tehnološki proces odvija čim bolj racionalno in brez motenj.

3. AB Motala Verkstad — Motala

To švedsko podjetje, ki ima poleg jeklarne tudi napravo za kontinuirno vlivanje, manjšo valjarno, livarno in kovačnico, je dejansko bolj strojna tovarna kot železarna, saj ima v svojem proizvodnem programu poleg drugega tudi velike ladijske ose, razne stiskalnice in celo električne lokomotive.

V zvezi z obiskom v tem podjetju, kjer je bila zanimiva predvsem naprava za kontinuirno vlivanje, katere opis kakor tudi ostali tehnični podatki ne spadajo v ok-

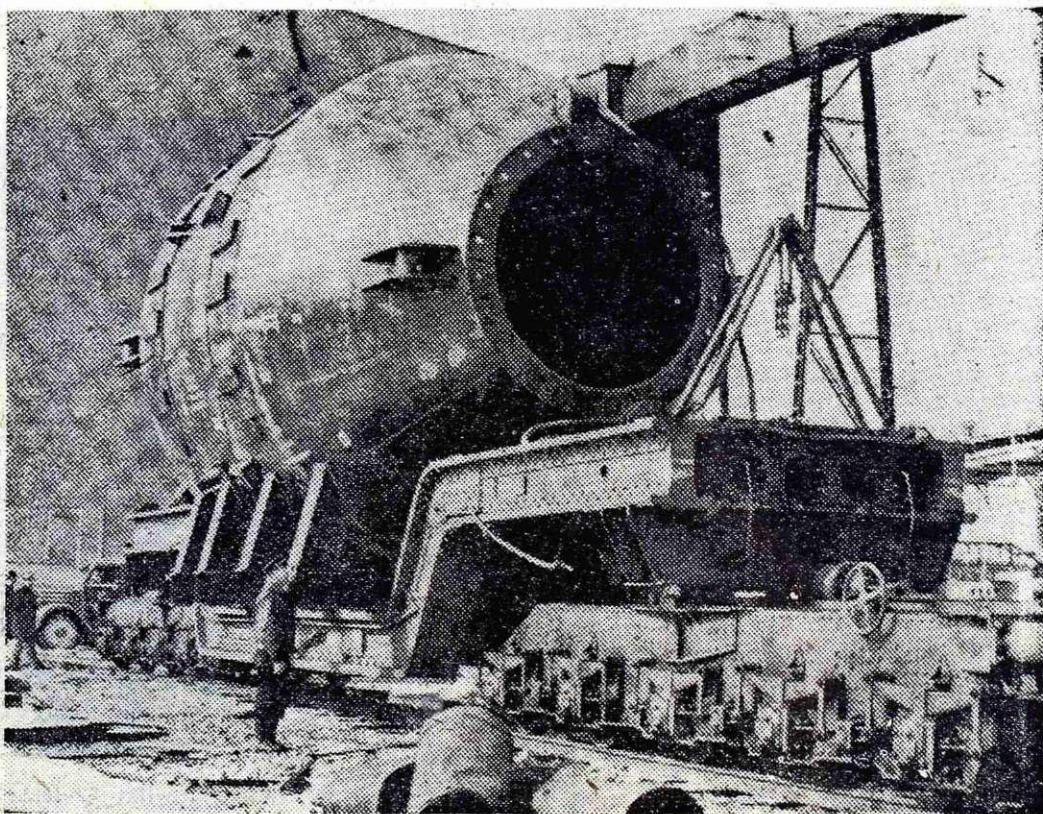
vir tega sestavka, bi omenil samo drobno epizodo.

Med drugim sem videl tudi obrat za strojno obdelavo različnih delov od najmanjših do največjih. Pred vstopom v samo halo sem opazil ob steni stekleno vitrino, kjer so bila kot na razstavi prikazana različna orodja za obdelovanje kot svedri, rezkarji in podobno. Na vsakem kosu orodja je bil priprt tudi listek s številko

Ko sem se pri spremljevalcu pozanimal, kaj pomeni ta razstava, sem dobil odgovor, da je orodje v vitrini tisto, ki ga uporabljajo na različnih strojih v tem obratu. — Listek na vsakem orodju pa pove ceno za posamezni kos v švedskih kronah. S tem informirajo delavce, ki s temi orodji delajo, kakšna škoda nastane, če se orodje iz kakršnegakoli razloga prehitro pokvari. Na ta način želijo doseči, da bi delavci bolj pazljivo delali z orodjem in se ne bi prehitro pokvarilo. Seveda pa so s tem povezali tudi odgovarjajočo denarno premijo.

Splošen vtis, ki sem ga dobil pri ogledu švedskih železarn oziroma jeklarn, je bil da dobro vedo za dve osnovni zahtevi, ki se danes postavljata pred železarsko industrijo vsake države: Čim boljša kvaliteta proizvodov ob istočasno čim večji produktivnosti in nizkih proizvodnih stroških. Vsi njihovi naporji so usmerjeni v ti dve smeri in rezultati švedske železarske industrije v zadnjih letih kažejo, da se ne tudijo zaman!

K.

Transport 120-tonskega Kaldov konvertorja za jeklarno železarno v Oxelösund

Legija svetega Birokracija

(nadaljevanje)

Se je bilo namerilo onega tistega dne, da so po dolgem času spet nekaj takih zaprli, ki so po gospodarskem kriminalu zaudarjali. Kaj moremo, tudi to se primeri.

Tisti lepi izrek, ki mu damo veljavo, kakršno mu je treba dati, da se malo ogoljufati, poneveriti ali oslepariti ne splača, ker si za malo mnogo kaznovan in dolgo sedi, je bil nekako tokrat ob svoje trdne noge. Može niso niti preveč srakarili, razen enega, so rekli, pa so jih oni na sodnji ubrisali kar na sedem, pa na štiri leta, pa po tem ključu naprej. No ja... še dobro da poznamo tako koristno zadevo, kakor je amnestija. Pa tudi pred njo je še marsikaj. Recimo kakšna pritožnica na višje in visoko sodišče ali pa kakšen obvoz. Teh slednjih res ni več toliko, odkar imamo vsako leto boljše zakonodajne ceste, najde se pa le še kakšen, če drugače ne, zaradi tradicije.

Kako je tekla kostna pravda, zakaj je tisti oni dobil zaradi kosti sedem let in kako je mogoče, da je bilo v dobrem mesecu vse skupaj podelano, tega, moj spoštovani bralec, ne moreva kar tako meni nič tebi nič, razvozlati. To so za naju prehudo učene stvari. Raje dregniva v ono plat, na tisto stran, kjer lahko pridobiva zase kakšen koristen nauk.

Ko je ta višji zapustil svoj apartman v domu upravnikov, ki so mu včasih po domače rekli arest, je prišel enostavno nazaj in je kanil biti kar naprej upravnik. Salamarji pa tudi niso lomili vratov zaradi tega. Razen enega, ki je kanil med tem postati direktor, pa še nekaj tistih onih pravičnikov, ki se vsemu navkljub najdejo povsod, menda zgolj zato, da delajo zgago. In se je potem namerilo tako, da je bilo razglašeno, da ni nič kriv, saj kdo je bil že vendar kaj kriv, da je prišel ven po posredovanju enega hudo visokega, takšnega, ki že nemara ni več človek, ampak funkcionar in da bo resnica že še prišla na plan.

Je prišla resnica, ki so jo na sodnji krstili na štiri leta.

In zdaj ta resnica velja. In midva, ti, ki bereš in jaz Svarun, si zapomniva tole:

1. Preden zajahava v družbeno last, se odločiva, imava možnost malo ali veliko potegniti iz ljudske skrinje. Kljub temu, da zdaj že nič več ne veš, ali boš za malo dobil veliko, ali za veliko malo, je vseeno bolj poneveriti veliko, saj menda vsi veste, zakaj.

2. Dobro prebrskajva svoje bližnje in daljne znanke, sorodnike in vse tiste, ki bodo

FRANCE ZVAN

Kako najdejo gledališki amaterji pot v čustva tujcev

(Nadaljevanje)

SEMENJ »NICEVOSTI«

Da bi naštel vse tisto, kar so na tem semnju prodajali, bi se moral lotiti posebnega opisa. Razen avtomobilov in gradbenih strojev bi lahko kupil skoraj vse.

Tekstil, kovinska galanterija, gospodinjska oprema, konfekcija, igrače, dežniki, obutev vseh vrst, jedila, ki so jih pripravljali kar sproti, pa tudi dvomljiva glasba in revščina sta bili naprodaj. Čeprav Jugoslavan ne znamo kupovati na italijanski način, je vendar vsakdo kaj kupil. To je dajalo nebroj priložnosti za razgovor, kdo je dal preveč in za koliko je mogoče dobiti isti izdelek, če znaš kupovati in zbijati ceno.

V kotu slabo vzdrževane hiše je tulil, vpil in vmes včasih tudi malo igral čuden orkester. Tri dekleta in en fant. Vsem štirim je bilo mogoče prebrati na obrazu prestano trpljenje. Njihova fiziognomija je izdajala preživeto in sedanje gorje. Fant je večinoma igral harmoniko in vpil v zvočnik, dekleta pa so si podajala instrumente iz rok v roke in izmenoma brenkale, pi-hale ter tolkle. Saksofon, trobenta, pozavna, bobni in bobenčki, pa nešteto priprav za žvenkljanje in tresenje... Tudi pele so izmenoma in denar so pobirale prav tako zdaj ta zdaj ona. Morda je privabljala ljudi neubranost, morda vpitje? Kdo ve? Prihajali so, se zgrinjali v gnečo, postali in poslušali. Zlasti so poslu-

šali, ko je po vsaki melodiji fant razglasil v zvočnik, da stoji pred njimi ansambel paralitikov. Vsi štirje da se kljub svoji ohromelosti preživljajo izključno z igranjem. Videti je bilo, da so se poslušalci vselej, kadar je fant razložil usodo štirih glasbenikov, zresnili in začutili usmiljenje, na krožnik, ki ga je med tem nosilo okrog njih eno izmed deklet, pa je vseeno komaj vsak deseti položil pet, morda deset lir.

Takšnega blaga res ni bilo veliko. Da so ga prodajali, sem povedal najbrž zaradi dokaza, da je bilo mogoče kupiti res vse, tudi revščino.

Posebna atrakcija sejma so bili prodajalci, ki so ob vsakem kosu svoje robe uprizorili pravcato licitacijo. Videti je bilo, da so nomadi. Svoje blago so pripeljali na velikih kamionih in najbrž tavaajo po vsej Italiji od sejma do sejma. Prodajali so tekstil, porcelan in obutev. Kvalitete njihovega blaga ni bilo moč presoditi, njihovo naporno delo pa me je, ne da bi hotel, zadržalo in prikovalo mojo pozornost. Vsak prodajalec je bil retorik, žongler, domiselnež in propagandist hkrati. Delali so od zore do mraka in najbrž so vse življenje hripavi od vpitja v mikrofone.

Prodaja teče takole:

Oni zgoraj na kamionu vzame v roke krožnik, drugega, tretjega... Meče jih navskriž, vrže jih nekajkrat v zrak, spretno jih polovi drugega na drugega in vmes neprestano hvali kvaliteto, govori o tovarni, o tem, koliko ljudi že je s takšnih krožnikov, skratka neprestano govori. Šestim velikim krožnikom doda še šest malih, pladenj, skledo za juho, oval in še in še... Grede meče vse skupaj v zrak in lovi in ravna in sklada, pa ves čas sam sebi zbija ceno. V začetku so krožniki vredni deset tisoč lir, po desetih minutah žongljanja pa so vredni že tri tisoč lir. Ljudje gledajo žongljanje in poslušajo, kako prodajalec licitira sam s seboj. (dalje prihodnjič)

Bilanca polletnega dela

Kadri in strokovno izobraževanje - osnovni temelji rekonstrukcije

(Nadalj. s 5. str.)

Program rekonstrukcije predvideva povečanje proizvodnje vlečenih, luščenih, brušenih in valjano-poboljšanih jekel. To pomeni, da ima v perspektivi prednost hladna in topla predelava valjanih profilov, ki dosežejo na tržišču ugodnejšo ceno z ozirom na višjo stopnjo predelave.

V zvezi z rekonstrukcijo predvidevamo, da se bo proizvodnja povečala šestkrat, kar je v skladu s potrošnjo jekel, ki se hladno in toplo predelujejo. Na tržiščih je vedno večje povpraševanje po izdelkih, ki se predelujejo v jeklovleku, tako da je industrija v glavnem še vedno odvisna od uvoza. Nagel razvoj avtomobilske in strojne industrije ter industrije za široko potrošnjo narekuje povečanje proizvodnje kvalitetnejših jekel, kar zagotavlja naši železarni stabilnejši ekonomski položaj in tako opravičuje tudi vlaganja investicijskih sredstev. Navedena dejstva potrjuje že sedanji položaj, ko tempo naši

proizvodnji diktira položaj na tržišču in se je zato vsako leto večala proizvodnja pri težkih fizičnih pogojih dela.

Zahtevnejša predelava kvalitetnih jekel zahteva uvajanje modernjših tehnoloških postopkov in mehanizacije. V zvezi s tem pa so potrebni

sposobnejši strokovni kadri, ki so osnovni temelj rekonstrukcije. Torej, modernejša naprave in kvalitetna proizvodnja zahtevata kvalitetne strokovne kadre. V ta namen je obrat v okviru ZIC že letos organiziral strokovne tečaje za luščilce, brusilce in žarilce jekla. Tečaji so uspeli v splošno zadovoljstvo zlasti tečajnikov, ki so prišli do lastnega spoznanja, da je potrebno dopolnilno strokovno izobraževanje. Z organizacijo tečajev pa smo našli ustrezno metodo in pot k boljši strokovni izobrazbi delovnega človeka. Za to je bilo potrebno dosti naporov in priprav, zlasti strokovne literature, za kar gre priznanje predavateljema in organiza-

torjem tečajev ZIC. Mišljenje, da je strokovno izobraževanje koristno in potrebno je največja vrednost človekovega spoznanja, ki s tem izraža tudi hvaležnost tečajnikov.

Program strokovnega izobraževanja se bo v jeseni nadaljeval z organizacijo tečajev za vlačilce jekla in nadaljevalnim tečajem za toplotno obdelavo. Strokovno izobraževanje kadrov za potrebe obrata v zvezi z rekonstrukcijo je organizirano tudi z redno strokovno izobrazbo učencev, ki obiskujejo MIŠ. Skrb za izobraževanje delavcev je v našem obratu največja naloga sedanjega časa, če hočemo, da bo naš delovni človek z rekonstrukcijo izboljšal svoj delovni položaj, povečal kvaliteto proizvodnje in storilnost ter lepše živel. **Berti Brun**

V zadnji številki »Železarja« smo objavili članek o dopolnilnem strokovnem izobraževanju v cevarni. Objavljamo sliko tečajnikov, ki so z velikim zanimanjem sledili predavateljem

Ko se vrača življenje

»Kjer se nehata svet in življenje, se začneja kraljestvo smrti. Včasih utegne biti vmes le majčkena vrzel. Tovarišev glas te poziva v smrt, ki skriva v sebi rešitev. Tudi mam hropli na ušesa. Nekdo je kričal, da smo se vdrlili

Vrsnikar je otrkal svojo pipo ob lestev in se trudil, da bi mislil na to, kako bo prihodnje dopoldne kričal nad svojimi delavci, naj dvignejo trideset metrov dolgo tračnico in jo privijejo na pragove, da bo veliki Reich lahko dovažal v deželo okrepitve. Moral bo. Še dolgo bo moral kričati in siliti fante, ki čutijo s partizani, naj pomagajo Reichu.

»Oni so tisti večer izbirali med tisto smrtjo pod rafali ali ono v breznu,« si je rekel. »Jaz, stari zaščitnik partijskih delavcev, vsak dan izbiram med mojimi brezni. Da rešujem revolucijo, ki sem se je v pretečenem desetletju dobro navzel, moral delati za pesjane, ki ubijajo revolucionarje in duše deželo.«

»So oni trije skočili dol?« je vprašal Martin.

»Da,« je odvrnil Pavlov in potegnil noge k sebi. »Prišli so. Marko je skočil skoraj name. Travnik je pristal malo vstran. Jerman je obvisel nekaj metrov dalje, kjer je polica široka komaj še za človeka.«

»In zgoraj je kar naprej ropotalo. Tekali so nad nami. Slišali smo njihov bes in njihovo sapo. Bilo je, kakor bi nam hropli na ušesa. Nekdo je kričal, da smo se vdrlili v zemljo in več glasov je zatrjevalo, da so videli, kako smo poskakali dol. Vmes je nekdo psoval, da na svetu ni bolj neumnih ljudi od nemških policistov, ki so v stanju gledati, kako se golazen meče pred njimi v prepad, pa nič ne store.«

»Je bilo v tistem položaju mogoče na kaj misliti?« je dahnil Martin.

»Takrat smo mislili samo na Jermana. Kadar so zasvetile rakete, smo ga videli, kako visi čez rob. Malo preden smo prispeli na vrh, je zastokal in se prijel za prsi. Marko je videl, ko mu je pritekla kri izpod suknjiča. Spraševali smo ga, če ga hudo boli, pa nam ni odgovarjal. Ves čas nas je bodril, naj ne omagamo. Odpeli smo si pasove, jih zadržali skupaj in mu jih podali. Travnik mu je bil najbliže. Vrgel mu je konec jermena in Jermanove premle roke so posegle po njem.«

V Martinovih mislih so zrasle prezeble, nemočne roke, ki se skušajo prijeti za rešilno vrv. Spet se je videl kako nemočen je bil tisto noč, ko nobena mišica ni mogla več ubogati in je volja samohotno reševala življenje, ki mu udje niso mogli več pomagati.

»Ni imel moči, da bi se oprijel, kajne?« je vprašal Martin.

»Kadar smo potegnili, mu je jermen vselej zdrsel iz prstov.«

»Travnik se jo po trebuhu plazil proti koncu police in mu skušal podati roko. Ko ga je že skoraj prijel, je zasvetila na vrhu raketa. Takrat je zdrknil. Videli smo ga, kako je počasi drsel čez rob in se izgubil v praznino.«

Bilo je, kakor bi zadnje besede izdolble prepadno steno sredi njih. Gledali so se in čutili, kako se nekje pod njimi lomijo kosti njihovega tovariša.

»Zgoraj so se Nemci znašali nad našimi nahrbtniki,« je rekel Pavlov samo zato, da je pretrgal privid prepada, ki je zijal pred njimi. »Izpaznjene so metali dol in kar naprej streljali. Bogle zakaj?«

»So ostali do jutra?« je vprašal Vrsnikar.

»Tega midva ne veva,« je odvrnil Marko. »Nihče ne ve. Saj ne vem, koliko dni in noči sva taval sem dol. Ko je zgoraj vse utihnilo, nisem več vedel, ali je noč ali dan. Po vseh štirih sem se premikal po polici. Morda me je včasih prešinilo, da je treba iti vstran od kraja, kjer je prepad požrl Travnika. Zdaj mislim, da se je polica počasi vzpenjala in da sem nekje udaril z glavo ob sneženi nanos. Skozi meglo si predstavljam, da sem se obrnil, potegnil noge za sabo in se prevahil na hrbet. Z glavo in nogami sem butal ob skorjo strjenega snega, ki se je vsipal name in mi zmrzoval za vratom in na obrazu. Nisem pričakoval, da bi mogle moje kretnje kaj pomeniti. Vse večji kosi so se usipali dol in naenkrat se je zgoraj odtrgalo ter me pokopalo.«

»Travnika spodaj na plazu, Marka kar tu na polici,« se je vmešal Pavlov. »Plazil sem se za tabo in ko te je zagrnil sneg, sem zagledal zgoraj krpo jasnega neba. Prevahil sem največje kepe snega čez rob, ti odgrnil obraz in ti pokazal nebo. Se spomniš?«

»Da. Nekam toplo je bilo.«

Pavlov se je spet dvignil na pogrado in zagledal v Martina.

Športni del proslave na Mežakliji

Martinarji najmočnejši - konstrukcijska najhitrejša

V okviru proslave na Mežakliji je bilo organizirano tudi zabavno športno tekmovanje v gimnastičnem poligonu, vlečenju vrvi in štafetah v vrečah za moške in ženske.

kjer jih je njihov obratovodja tov. Grošelj močno spodbujal.

Tudi ekipa žične valjarne je slavila svoje drugo mesto in si pri malici gasila žejo s priborjenim pivom.

Tekmovanje v žakljih ni bilo tako zanimivo zaradi tega, ker se je tekmovanje že predolgo zavleklo in se je zato začel tudi motocros. Zmagala je zopet ekipa iz konstrukcijske delavnice pred praktikanti iz Skopja in žično valjarno.

Tekmovanje v žakljih za ženske ni bilo številčno močno zasedeno, ker se ženske preveč sramujejo, kar ni pravilno, saj je bilo to le zabavno tekmovanje.

Po izjavah gledalcev je bilo športno zabavno tekmovanje zelo zanimivo. Število gledalcev je bilo veliko in po smehu, ki se je razlegal okoli športnega prostora, smo sklepali, da so bili zadovoljni. Posebno je ugajal v gimnastičnem poligonu tekmovalci žične valjarne Drago Primožič, ki je povzročil s pristnim humorjem obilo smeha in odobravanja.

Poleg lepih nagrad, ki so bile podeljene in predvidene že v razpisu, je bila »podeljena« še ena nagrada, mogoče zaslužena ali ne. Nekdo izmed gledalcev je smatral, da je zaslužil vedro (katerega smo potrebovali v gimnastičnem poligonu) in ga odnesel domov. Nagrada ga bo spominjala na njegovo nepošteno dejanje.

Vsem nagrajencem iskreno čestitamo!

Za tekmovalno komisijo:
inž. Adi Mulej

NOGOMET

ZELEZARNA JESENICE : ISKRA KRANJ 6:4

V sredo popoldan je bila v Kranju odigrana prijateljska nogometna tekma med nogometaši Železarne Jesenice in Iskre Kranj. Zmagalo je moštvo Železarne Jesenice z rezultatom 6:4. Strelci golov za železarno so bili: Klinar 2, Lavtežar 2, Samar 1 ter avtogol Iskre. Povratna tekma bo odigrana v septembru na Jesenicah.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi naše drage mame in sestre

ANTONIJE NOVAK

se pristrčno zahvaljujemo sosedom, ki so nam pomagali v dneh težke izgube, dr. Rošensteinovi za zdravljenje in pomoč, darovalcem vencev in cvetja, vseni, ki so jo spremili na zadnji poti in lastnikom osebnih avtomobilov za dragoceno uslugo.

Zalujoči: sin Bojan, brat Matevž z družino, družini Rekelj in Anderle ter ostalo sorodstvo

Kaj bomo gledali v kinu

Kino »RADIO«

11. in 12. julija italijanski barvni CS film TROJANSKA VOJNA, ob 17. in 19. uri
13. julija ameriški barvni film DREVO ZA OBESANJE, ob 17. in 19. uri
14. in 15. julija madžarski barvni CS film ZLATI CLOVEK, ob 19. uri

16. in 17. julija francoski barvni film BALET PARIZA, ob 19. uri
18. julija francoski barvni CS film LJUBIMCA IZ TERUELA, ob 17. in 19. uri

Kino »PLAVŽ«

11. in 12. julija madžarski barvni CS film ZLATI CLOVEK, ob 18. in 20. uri

13. in 14. julija italijanski barvni CS film TROJANSKA VOJNA, ob 18. in 20. uri, 14. julija samo ob 20. uri

16. in 17. julija angleško-nemški film MASCEVANJE VOJAKA POOLEYA, ob 20. uri

18. julija bolgarski film TOBAK, ob 20. uri

Kino Žirovnica

11. julija danski film POSLEDNJA ZIMA

12. julija angleški barvni CS film USODNA CIGANKA
15. julija italijanski barvni CS film TROJANSKA VOJNA

18. julija angleško-nemški film MASCEVANJE VOJAKA POOLEYA

Kino Dovje

11. julija angleški barvni VV film USODNA CIGANKA

12. julija danski film POSLEDNJA ZIMA

16. julija italijanski barvni CS film TROJANSKA VOJNA

18. julija madžarski barvni CS film ZLATI CLOVEK

Kino Koroška Bela

11. julija angleško-nemški film MASCEVANJE VOJAKA POOLEYA

12. julija ameriški barvni VV film ZADNJI VLAK IZ GUN HILLA

13. julija madžarski barvni CS film ZLATI CLOVEK

18. julija francoski barvni film BALET PARIZA

Kino Kranjska gora

11. julija ameriški barvni VV film ZADNJI VLAK IZ GUN HILLA

12. julija angleško-nemški film MASCEVANJE VOJAKA POOLEYA

16. julija madžarski barvni CS film ZLATI CLOVEK

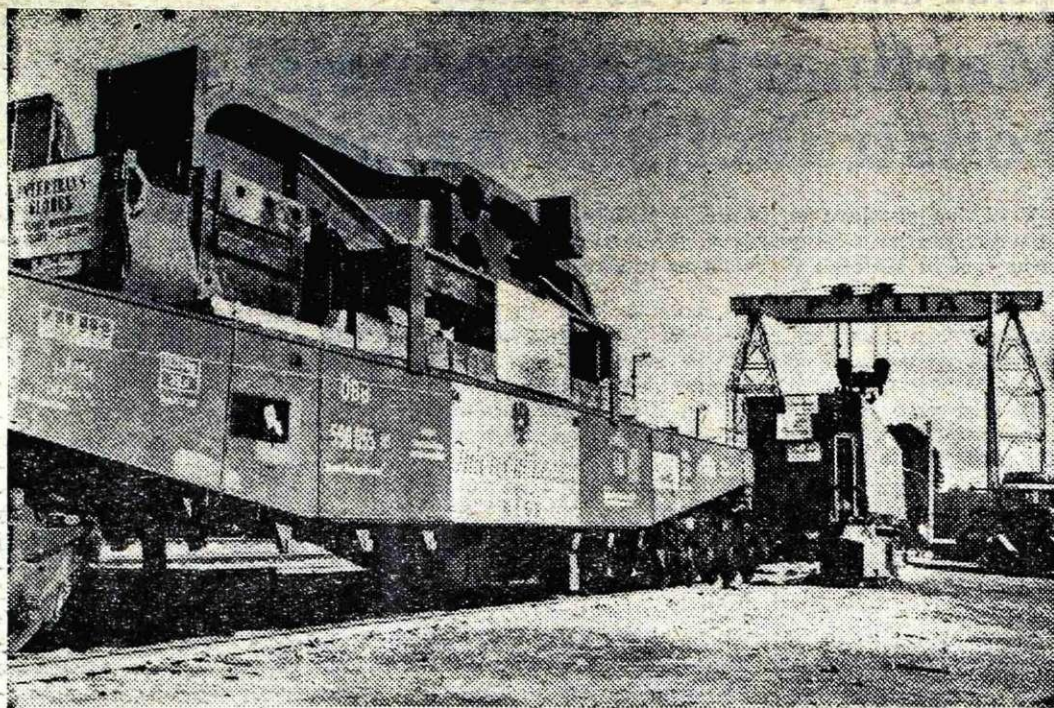
17. in 18. julija italijanski barvni CS film TROJANSKA VOJNA

DEŽURNI ZDRAVNIK

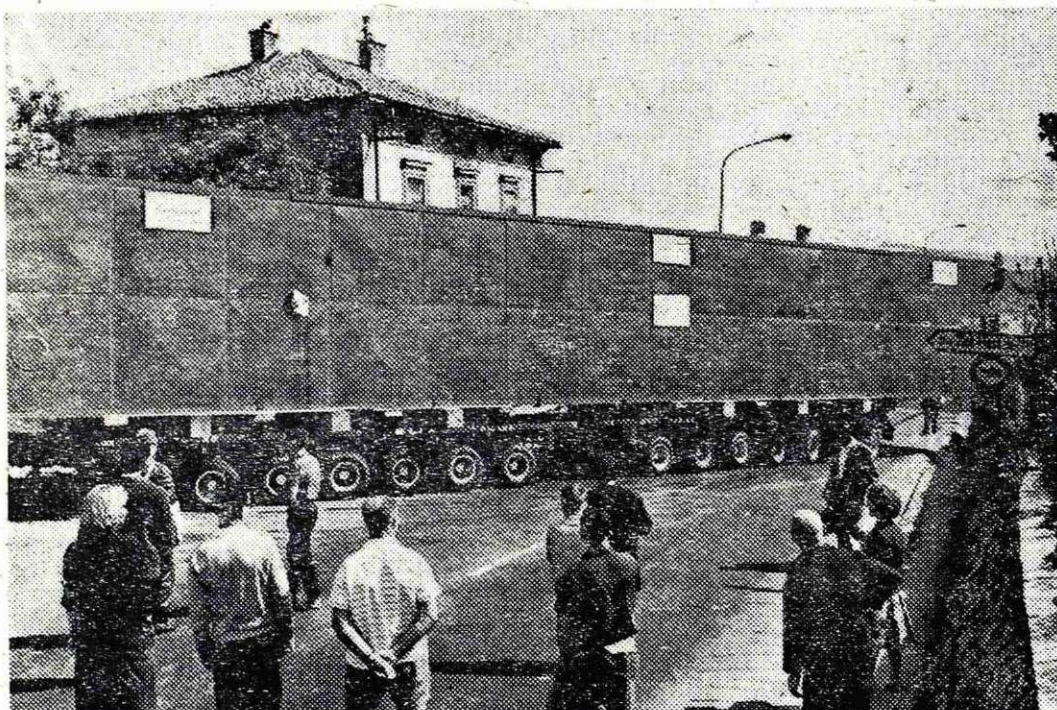
Za čas od 10. julija od 12. ure do 17. julija do 12. ure.

ZAHODNI DEL JESENIC: dr. Milan Kenda, Jesenice, Staneta Bokala 11, tel. 82-456.

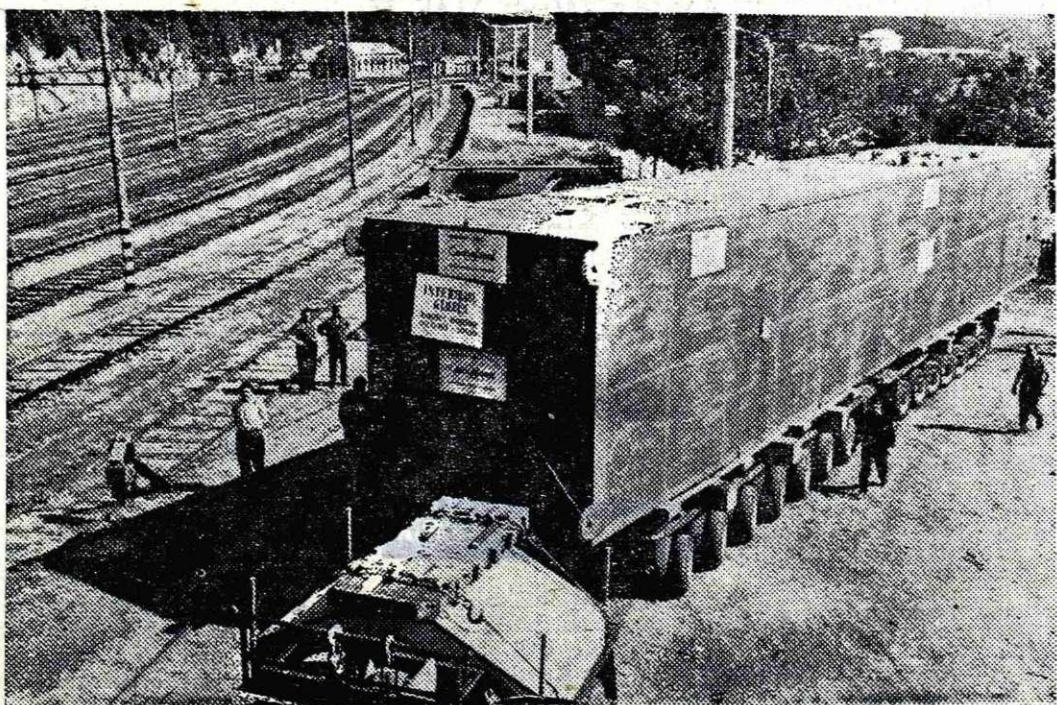
VZHODNI DEL JESENIC: dr. Franc Trampuš, Jesenice, Cesta revolucije 9, tel. 82-245, interni 874.

Stojalo za bluming valjarno na železniški postaji v Postojni.

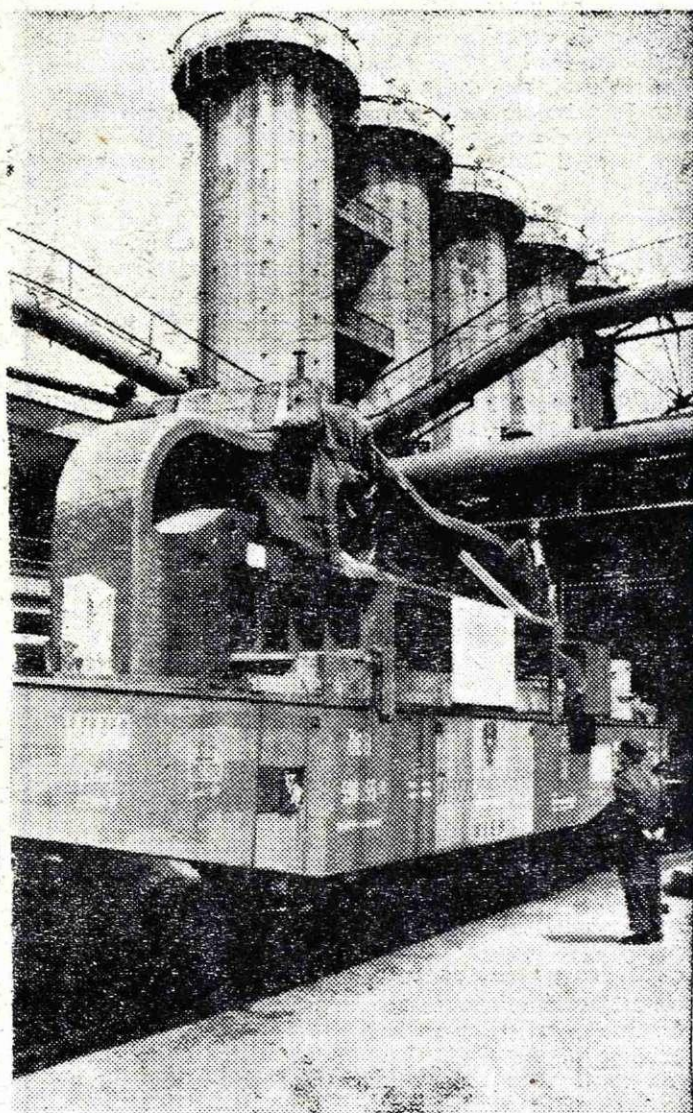

Najbolj problematičen je bil prevoz na križišču v Postojni na odcepu proti železniški postaji. Zaradi dolžine komada, ki so ga pripeljali po cesti, se je porušil del cestnega zidu.

Transport naše opreme z avtomobili je bil uspešno zaključen s prihodom na železniško postajo v Postojni, kjer so jo naložili na železniške vagone in jo nato odpeljali naprej proti Jesenicam.

Drugi del opreme je že na Jesenicah

Stojalo za bluming valjarno na poti skozi železarno

Personalne vesti

44 sprejetih delavcev, 75 obračunanih delavcev, 3 sprejeti uslužbenci, 5 obračunanih uslužbencev.

UPOKOJENI SO BILI NASLEDNJI DOLGOLETNI SODELAVCI:

IVAN BOZICEK, 1903, konstrukcijska del., v ŽJ 18 let in pol; ANDREJ CUNDRIČ, jeklovlek, 1913 — v ŽJ 17 let; FRANC CRV, 1906, Javornik I — v ŽJ 39 let; JOŽE FRELIH, 1903, martinarna — v ŽJ 18 let; VENCESLAV JUSTIN, 1908, Javornik I — v ŽJ 36 let; LUDVIK KOBAL, 1907, kamnolom — v ŽJ 17 let; ABID KURBEGOVIC, 1910, martinarna — v ŽJ 6 let; NIKO MARINIČ, 1918, elektroodni oddenek — v ŽJ 11 let; FRANC TAVČAR, 1909, šamotarna — v ŽJ 26 let; AVUGUST ZAVISEK, 1914, Javornik II — v ŽJ 20 let. Vsem upokojenim sodelav-

cem želimo, da bi dolgo uživali zasluženi pokoj.

UMRLI

Abid Mizič, 1932, nadzorna služba — vratar in Franc Ropret, 1934, Javornik — pomočnik pak. peči.

ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč — Fotokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo Železarja, Železarna Jesenice. Tel. int. 758 in 394 — Tisk CP „Gorenjski tisk“